Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI — Ч. 208. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6-го ЖОВТНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 6, 1953. No. 208. XOL. LXI.

ЗНАВЦІ СТВЕРДЖУЮТЬ, ЩО КРАЇНА ЗАГРОЖЕНА ВОДНЕВОЮ БОМБОЮ

Вашингтон. — Голова Об'єднаної Конгресової Комісії Атомової Енергії В. С. Кол запропонував скріпити оборону країни проти можливого нападу на неї при вжитті водневої бомби. Для того ЗДА повинні витратити річно на оборону на 10,000,000,000 долярів більше. Це домагання збіглося з заявою шефа Бюра Оборонної Мобілізації Артура С. Флемінґа, який в своєму квартальному справозданні, ствердив, що Росія має такого роду зброю і може вжити її „раптом та без остороги". Справоздання Бюра Мобілізації було переслане до Білого Дому, а про справи, представлені в цьому справозданні, шеф оборонної мобілізації говорив на пресовій конференції. Він не висловився ясно про водневу бомбу, проте ствердив, що „Совєтська Росія спроможна доставити на якийбудь вибраний пункт в ЗДА найбільш руйнуючу зброю, з усіх які колибудь людина винайшла". На настирливі питання кореспондентів А. Флемінґ заявив, що він говорить про „теплоядрову", а не атомову бомбу. З заявою А. Флемінґа згоджується затривожений голова Атомової Комісії В. С. Кол, який, вимагаючи додаткових 10,000,000,000 долярів на оборону, заявив, що положення дуже поважне, а тому надзвичайні видатки мусять продовжуватись ще довго. Виступаючи в крайовій сітці „Бродкестінґ Компані" В. С. Кол, заявив, що свої погляди він виробив на підставі досвіду останніх двох з половиною місяців. Для збереження оборонних таємниць він не міг виявити, чи Росія знає тепер шляхи дешевшого та швидшого виробу водневої бомби, проте він „болюче затурбований". Його тривога спричинена не тільки тим, що Росія посідає водневу бомбу, але й спроможністю Росії довезти сюди цю бомбу повітряним шляхом. Далі В. Кол ствердив, що цілковита забезпека перед таким нападом неможлива, й що чотири або п'ять ворожих літаків завжди зможуть прорватися і довезти сюди водневу бомбу. Для забезпечення себе потрібно посилити цивільну оборону й молитись, „оскільки ми — віруючий народ", — настільки „положення розпачливе". В. Кол тієї думки, що тепер прийшла пора дати більше відомостей про атомову бомбу, особливо щодо дії цього роду зброї. З цього погляду скорочення оборонного бюджету В. Кол вважає недопускальним.

НОВИЙ ГОЛОВНИЙ СУДДЯ З РОДИНОЮ

Новий, чотирнадцятий з черги головний суддя З'єдинених Держав, дотеперішній губернатор Каліфорнії Ірл Воррен, в оточенні своєї родини в місті Сакраменто, перед виїздом до Вашингтону. На фото (від ліва) в першому ряді: головний суддя Воррен і його дружина та дочка Дороті; в другому ряді: дочка Ніна, сестра головного судді п-ні Етел Пленк, невістка — дружина Ірла Воррена мол., дочка Вірджінія та син Ірл Воррен, мол.

Підбігунові вправи бойового летунства

Вашингтон. — Величезна підбігунова повітряна база ЗДА в Туле в Ґренляндії стане метою лету з'єднання важких „між континентальних" бомбовиків „В-36". Одночасно з летом „крила" бомбовиків „В-36" до Ґренляндії, відбудеться переліт іншого крила таких самих бомбовиків до баз північної Африки. Досі лише окремі бомбовики такого типу досягали повітряної бази в Туле, яка знаходиться за 900 миль від північного бігуна і лежить на шляху, яким ворог може напасти на країну. Бомбовики, які полетять на північ в кінці цього місяця, вже випробувані в безперебійному леті через Тихий океан. Припускається, що й їх переліт до Північної Ґренляндії відбудеться також бе приземлення, оскільки постачання пальним відбувається для них у повітрі, під час лету. Недавня візита в Туле важких гелікоптерів і теперішня — бомбовиків свідчать про особливу увагу, що її приділяє команда Повітряних Сил північним повітряним шляхам.

Новий турболітак „небесний скат"

Термал, Каліф. — Випробувано новий турболітак фльоти, що має форму морської риби ската і тому називається „небесний скат". Літак осягнув середню швидкість 753,4 милі на годину. Особливістю нового „джета" є його спроможність летіти порівняльно невисоко, що виявляє значний поступ супроти дотеперішніх типів турболітаків, які мусять підійматися на значну висоту.

КОРЕЯ ПОГРОЖУЄ „ВИКИНУТИ ГЕТЬ" ВІЙСЬКО ІНДІЇ

Токіо. — „Хочу урочисто перестерегти вас в імені уряду Корейської Республіки, що коли (невтральна) Комісія й індійські війська не припинять негайно страшних дій, то Корейська Республіка з жалем буде примушена вислати свої війська викинути геть безвідповідальні індійські війська з Кореї" — так заявив у своєму листі до командувача індійських військ в Кореї, ген. Тора урядуючий південно-корейський міністер закордонних справ Чо Чунґ Ван.

Серед південних корейців тепер панує величезне обурення з приводу стрілянини, коли індійські війська, які сторожать китайських і північно-корейських полонених, що відмовились репатріюватись, відкрили по них огонь і вбили 3-ох вояків, а багатьох поранили. Тоді полонені, демонструючи проти комуністів, намагалися продертися на волю. Між індійськими і південно-корейськими військами є кілька тисяч американського війська.

Тим часом знову відложено процедуру „переконування" полонених, щоб вони добровільно репатріювалися. Об'єднані Нації відкинули пропозицію комуністів продовжити термін „переконування" поза визначений в договорі про перемир'я останній день такої процедури — 24 грудня ц. р. Правда, досі ще не розпочалося те „переконування", але альянти твердять, що це сталося з вини комуністів, які зажадали визначити нове місце для зустрічі з полоненими, що не наражувало б комуністів на небезпеку занадто близького сусідства з бараками антикомуністів. Альянти приготовили все для першої зустрічі з полоненими неповоротцями вже 26 вересня ц. р.

Невтральні обсерватори боронять поведінку Невтральної Комісії в Кореї, яка, мовляв, знаходиться в дуже важкій ситуації і має своїм законним завданням уможливити обом сторонам, альянтам і комуністам, впливати на неповоротців, щоб вони репарріювались. — Найважніше, що досі нічого ще невідомо, чи сама мирова конференція у справі Кореї розпочнеться найдалі 28 жовтня, як це передбачав договір про перемир'я.

Перед судовою забороною страйку вантажників на східному побережжі

Ню Йорк, Н. Й. — Надіються на широку [illegible] президента Айзенгавера, щоб закінчити страйк, що виник 1. жовтня і унерухомив всі порти на східньому побережжі від стейту Мейн до Вірджінії, приносячи кожного дня 1,500,000 долярів шкоди. Окрема тричленна комісія подасть звіт про свою працю, в якому ствердить, що страйк вантажників загрожує добробутові й безпеці держави, а генеральний прокуратор Герберт Бравнел внесе просьбу до суду, щоб той на цій основі видав судову заборону страйку — згідно з законом Тефта-Гартлі. Після цієї заборони вантажники мусять розпочати працю, що вони вже тепер пообіцяли. Але припинення страйку не усуває труднощів в портах на східньому побережжі, бо власники портових підприємств заявили, що вони не хочуть підписувати нового контракту з Міжнародною Спілкою Вантажників, яку недавно виключено з членства в АФП зате, що вона опанована злочинним елементом. На робітничому фронті йде боротьба за опанування організації вантажників, бо деяке число вантажників організує нову спілку, яка була б членом АФП, але в неділю два місцеві відділи вантажників заявилися за старою спілкою, що є під проводом Райена, а інші провідники вантажників агітують за тим, щоб перетягнути робітників до нової спілки, — яка належала б до АФП. Корабель „Квін Мері", що мав прибути до Ню Йорку 6 жовтня, повідомив, „що він поїде до Ґаліфаксу, звідки пасажири переїдуть залізницею до Ню Йорку. „Квін Мері" везе 1,834 пасажири. Але менший корабель „Мавретанія" прибуде таки до Ню Йорку, де хоче причалити без допомоги вантажників. Він везе — 1,024 пасажири.

ВОРРЕН ОБНЯВ ПОСТ ГОЛОВНОГО СУДДІ НАЙВИЩОГО СУДУ

Вашингтон. — Бувший каліфорнійський губернатор Ірл Воррен 5 жовтня обняв пост головного судді Найвищого Суду ЗДА. Цей пост — це друге найвище становище в ЗДА після президента держави. Акт обняття служби складався з двох церемоній: в присутності вісьмох суддів Найвищого Суду Воррен склав конституційну присягу на руки найстаршого службою судді Гуґа Л. Блека. О 12 годині вполудне на церемонію судової присяги прибув президент Айзенгавер із дружиною, всі судді зайняли свої місця, а Воррен сидів побіч директора судової канцелярії. Суддя Блек проголосив номінацію Воррена на головного суддю, а Гаролд Б. Вайлі, судовий урядовець, відчитав номінаційний декрет президента Айзенгавера і відібрав другу судову присягу від Воррена. Після того Воррен в товаристві суддів підійшов до свого презідіяльного крісла і зайняв місце головного судді. Воррен обняв цей високий пост в історичній хвилині, коли Найвищий Суд має вирішити дуже важливі конституційні справи, між ними й справу расового обмеження в публічних школах, яке існує в південних стейтах, а також справу підводних природних багатств, які, згідно з недавно ухваленим законом, мають бути власністю стейтів, а не федерального уряду. Ця справа дуже важлива і викликала гарячу боротьбу на терені Конґресу. Стейт Алабама вніс її до Найвищого Суду, щоб той ствердив конституційність цього закону. Справа відокремлення (сеґреґації) учнів у публічних школах була вже на порядку нарад Найвищого Суду за покійного судді Винсона, але тоді суд не вирішив її і відложив до 7 грудня цього року.

30 націй нараджуватимуться над справами технічної і фінансової допомоги

Вашингтон. — Двісті п'ятдесят парляментарів із тридцятьох країн збираються тут цього тижня на наради про міжнародну програму технічної і фінансової допомоги. Реєстрація делеґатів розпочнеться у середу, у четвер зійдуться окремі комісії, проте офіційне відкриття наступить лише в п'ятницю, привітанням президента Айзенгавера. Це вже буде сорок друга конференція Міжпарляментарного Об'єднання, яке діє від 1889 року. Міжпарляментарне Об'єднання положило великі заслуги на полі міжнародної співпраці. Діяльність Світового Суду та праця колишньої Ліґи Націй були виявами мирної діяльности цього заслуженого Об'єднання. На засіданнях Об'єднання ЗДА будуть представлені двадцять п'ятьма членами Конґресу.

Афера з відвідувачами в'язня Фея

Лос Анджелес, Каліфорнія. — Президент Американської Федерації Праці Джордж Міні потвердив вістку про те, що він відвідував у в'язниці Сінґ Сінґ 1949 і 1950 року в'язня Джозефа С. Фея, який відбував там кару за хабарництво. Міні заявив, що він робив це через те, що жив у приязних стосунках з родиною Фея і на її просьбу відвідував Фея в в'язниці, але під час відвідин не старався, щоб Феєві зменшили кару. Вийшло на яву, що Фея відвідували також інші визначні політичні діячі, між ними і заступник губернатора нюйоркського стейту, республіканський стейтовий сенатор Артур Г. Вік. Губернатор Дюї домагається, щоб Вік вияснив, чому він відвідував цього в'язня, а стейтовий провідник демократичної партії Ричард Г. Болк домагається резиґнації Віка, бо він своїми відвідинами Фея „знищив до себе довір'я". В'язнична листа відвідувачів Фея виказує велике число осіб, які приходили на відвідини до Фея. Фей засуджений 1948 року на від 7½ до 15 років тюрми за те, що вимушуванням взяв від контракторів 368,000 долярів. Тепер Фея перевели з в'язниці Сінґ Сінґ до „Сибіру" в нюйоркському стейті, в'язниці в Клінтон, Н. Й.

ЮҐОСЛАВІЯ ПРОПОНУЄ ІТАЛІЇ РОЗМОВИ ПРО ТРІЄСТ

Беоґрад. — Юґославія запропонувала Італії перевести двосторонні безпосередні переговори про долю Тріесту, що є причиною спору між тими двома державами. Юґославський віце-прем'єр Кардель заявив, що для таких розмов „не є запізно". Промовляючи на зборах в Требніє в Словенії, Кардель сказав: „Волімо безпосереднє італійсько-юґославське порозуміння від всякої іншої форми осягнути таке порозуміння". Минулого тижня Юґославія відкинула пропозицію Італії перевести плебісцит на спірній території. Водночас Юґославія заперечує становище трьох західніх держав — ЗДА, Англії і Франції, — які підтримують радше італійські претенсії до Тріесту. Кардель заявив на адресу Італії і названих держав: „В Італії мусять здати собі справу з того, що ніхто й ніщо не може присилувати Юґославію піддатися диктатові закордону." Тіто промовляв в Беловарі в Хорватії, але говорив тільки про внутрішні справи. Між іншим, торкаючись недалеких виборів до юґославського парляменту, Тіто погрожував „реакційним елементам", якщо вони зважаться „інфільтрувати" парлямент. Про совєтську політику говорив віцепрем'єр Кардель, закидаючи Совєтам, що — „зміни в совєтській політиці — це тільки жести, але ніякі істотні зміни ситуації." Він підкреслив, що „ті зміни, це радше симптом, що діється всередині Совєтів, як доказ дійсної зміни совєтських закордонних замірів". Зрештою, Юґославія, мовляв, вітає — „нормалізацію дипломатичних взаємин з Совєтами.

Аденауер творить новий німецький уряд

Бонн. — Канцлер Конрад Аденауер вернувся з свого відпочинку. У вівторок збереться вперше нововибраний 6 вересня ц. р. німецький парлямент. Він вибере свого президента, яким буде імовірно знову д-р Герман Елерс, християнський демократ. На цьому тижні президент Західньо-Німецької Республіки Гойс доручить формально Аденауерові сформувати новий уряд. Іншого кандидата на канцлера нема. Єдиним відкритим ще питанням є, чи нова німецька партія Всенімецький Бльок, що здобула 27 мандатів, війде до урядової коаліції. Аденауер буде знову німецьким міністром закордонних справ.

Німецький сателіт дякує польському сателітові

Варшава. — Польська преса оголосила листа, що його східньо-німецький прем'єр Гротеволь написав польському прем'єрові Болеславові Берутові з подякою за „велику допомогу", яку польський уряд подав східнім німцям. У тому листі говориться про торговельну умову між двома урядами та про „благородну постанову" польського комуністичного уряду зректися дальших відшкодувань за шкоди, заподіяні німцями в останній війні. Титулуючи Берута „товаришем прем'єром", Гротеволь запевнив його, що східні німці будуть поборювати „шовіністичні атаки Аденауера на комуністичну Польщу й кордони на Лабі-Нісі".

Ізраїль має клопоти з іміґрантами

Єрусалим. — Президент Ізраїлю Бен Цві запросив до себе представників 190.000 жидівських іміґрантів, які все ще мешкають у бараках або шатрах, щоб вони безпосередньо оповіли йому про свої жалі. Іміґранти скаржаться на брак праці, телефонів, погані дороги, шкільні труднощі та головно погані санітарні умовини. Через те, що Бен Цві, поки був вибраний президентом, жив у невеличкому дерев'яному бараці, він розуміє настрої новоприбулих. Але на запрошення президента, щоб ті, які хочуть оселитися на ріллі, піднесли руку, не піднеслась ні одна рука. Дружина Бен Цві, яка сама працювала на фармі, сказала до урядовця, що стояв біля неї: „Вони мабуть, не розуміють по-гебрайськи", — „Думаю, що розуміють", відповів урядовець. Бен Цві звернув увагу жидівським іміґрантам, що, наприклад в горішній Галілеї жиди є меншиною, бо не хочуть поселюватись у цьому краю.

Жидівський уряд оскаржив Єгипет, що він порушив жидівсько-єгипетське порозуміння з 1949 року, впроваджуючи свої війська до встановленої здемілітаризованої невтральної зони. Жиди закидають Єгиптові „аґресивну поставу", а Єгипет вніс до Ради Безпеки при ОН скаргу проти Ізраїля за будування фортифікацій в зневтралізованій зоні.

Франція потребує радикальних фінансових реформ

Париж. — Французький міністер фінансів Фор, промовляючи на маніфестації в Шатлейоні, недалеко Ля Рошелю, назвав економічну експансію Франції ключем до розв'язки її господарських труднощів, особливо підвищення низьких теперешніх платень і хліборобської скрути. Його промова має поважне значення у зв'язку з сесією французького парляменту, що відкривається у вівторок 6 жовтня, та небезпекою нових страйків. Він назвав 4 головні причини фінансових труднощів Франції: 1) надзвичайно високе оподаткування, 2) брак ініціятиви, 3) застарілі фабричні споруди і 4) нерівність фінансування. Міністер фінансів критикував французьких підприємців, звертаючи увагу на те, що коли у широкому світі продукція зросла за перших 3 місяці 1953 р. на 6 відсотків, то у Франції впала на 5 відсотків. Він не висловив ніякого захоплення збільшенням американської фінансової допомоги на ведення війни в Індо-Китаю, бо, мовляв, ця допомога зобов'язує Францію боротися без уваги на те, що станеться, а для Франції найкорисніше було б замирення; знову ж переговори про замирення не можуть увінчатися успіхом, як довго Франція є слаба, а не сильна. Тому Фор заповів, що уряд запропонує парляментові цілу низку нових фінансових реформ.

В морських маневрах брали під увагу атомову зброю

Лондон. — Американський адмірал МекКормік, головний командувач збройних сил НАТО на Атлантику, заявив, що морська позиція альянтів є тепер краща, як була на початку першої і другої світових воєн. Коментуючи морські маневри держав НАТО на північному Атлянтику, які недавно закінчились, адмірал Мек Кормік, заявив, що об'єднані операції воєнних кораблів 9-ти держав „виказали дуже значний зріст нашої готовости". „Противник" у маневрах був теоредично вивінуваний атомовою зброєю. Маневри мали виказати відпорність фльоти НАТО на атомові атаки. Фльота НАТО в маневрах мала провести офензивні дії, тримаючись засади, що найкращою обороною є атака ворожих морських і летунських баз. Адмірал не сказав, про які бази йдеться, але, запитаний журналістами про колишній фінський, а тепер совєтський порт Петсамо на далекій півночі, відповів, що „є загально відомо", що Совєти розбудували Петсамо на велику морську базу поза Балтиком.

Зростання антисемітизму в Мехіко

Мехіко-Сити. — У головних містах Мехіко помічається розповсюдження антисемітських видань. Місцеве жидівське населення, що його нараховується тут 20,000, з яких 80-85 відсотків мешкає в столиці держави, занепокоєне зростанням діяльности антисемітської націоналістичної організації Національного Об'єднання Країни і Раси, що особливо помітне в останніх трьох місяцях. Одним із завдань цього об'єднання є стримати приїзд европейців і жидів до Мехіко. Летючки об'єднання, розповсюджувані по всій країні, закликають також до бойкотування жидівських підприємств.

„Правда" на показ критикує „Ізвєстія"

Лондон. — Московська „Правда", щоб показати „демократичні відносини" в Совєтах, заатакувала „Ізвєстія" за те, що ці останні ніби не „друкують і „одного доброго слова" про совєтські колгоспи. „Правда", що її статтю передала московська радіовисильня, критикувала й решту совєтської преси, що вона „поверховно ставиться" до нової совєтської сільсько-господарської програми. Комуністична газета закликає інші газети вглиблюватися в економічні проблеми сколективізованих господарств. Комуністичні газети, мовляв, не подають своїх висновків ані порад.

В АМЕРИЦІ

● **Минулої неділі** у Ню Йорку, по П'ятій евеню відбулася традиційна польська парада з нагоди дня Пуласького. Гарна погода сприяла успіхові паради, в якій взяло участь до 125 тисяч осіб. Транспаренти, що їх несли учасники паради, домагалися звільнення Польщі.

● **Секретар оборони** Ч. Вилсон спротивився публічному показові нового типу танку „Т-43". Новий танк є першим п'ятидесятитоновим. Його демонстрування, за думкою секретаря оборони, перечить звичаям щодо виявлення нових типів зброї.

● **Патріотична організація** Сини Американської Революції сповістили про створення нової комісії, що займеться справами „публічних відносин". — Створенню нової комісії Сини Революції надають особливого значення.

● **До мешканців Ню Йорку** видано заклик вичистити свої доми з непотрібних легкозапальних речей. Чищення має відбутися під час загальнокрайового тижня забезпечення перед пожежою.

● **Оперний театр** Б. Голдовського почав об'їзд по ЗДА з оперою Моцарта „Ла Фінта Джіярдінієра", яка в англійському перекладі називається „Щаслива маскарада". Цю оперу скомпонував Моцарт, коли мав 18 років, переробляв її кілька разів і не залишив у закінченому вигляді. Тепер її доповнено.

● **В місцевості Пейленвіл** в стейті Ню Йорк згинули чотири особи, коли авто наїхало на дерево, збочивши зі шляху. — Вбиті молоді люди від 16 до 27 років життя.

● **Республіканський сенатор** Брікер виявив, що деякі фірми в нечесний спосіб продають армії частини зброї, означаючи їх іншими номерами, хоч армія їх не потребує, бо купила їх під іншими назвами.

В СВІТІ

● **Вертаючись із ЗДА** до Москви, американський амбасадор Чарлз Болен приїхав до Берліну. Він відлетить до Москви у вівторок.

● **Англійський кардинал** Ґріффін, архиєпископ Вестмінстеру і примас Англії, гостро заатакував польський комуністичний уряд за заборону кардиналові Вишинському виконувати його обов'язки та вивезення його в невідоме місце. Кардинал Ґріффін з обуренням запитував, чи дійсно польські комуністи думають, що зовнішній світ такий тупий, що може повірити в безглузді комуністичні закиди, наче б католицький кардинал діяв на шкоду країни.

● **Королівна Марта,** наступниця престолу в Норвеґії, виїде в половині жовтня з Осльо до Пальм Біч на Флориді, на запрошення колишнього американського амбасадора в Норвеґії Чарльза Бея. Королівна Марта вже два роки нездужає, відколи мала напад жовтяниці.

● **Моссадек, колишній прем'єр** і фактичний диктатор Ірану, який стане перед воєнним судом, обвинувачений у збройному бунті проти леґальної влади іранського шаха, хоче боронитися тим, що він не мав певности, що письмо про його демісію було дійсно підписане шахом, і що він не мав обов'язку приймати висланника шаха опівночі.

● **Шість американських конґресменів,** членів військової комісії Конґресу, прибули військовим літаком з Формози до Гонґ Конґу. Вони відмовилися прийняти журналістів для пресового інтерв'ю. Після короткого перебування вони відлетять до Філіпін.

● **Ген. Марк Кларк,** головний командувач військ ОН на Далекому Сході й наступник ген. Риджвея, відлетить в середу з Токіо до ЗДА, покидаючи своє становище. Його наступником стає ген. Джон Гул. Генералові М. Кларкові Ню Йорк збирається влаштувати офіційне урочисте прийняття як героєві нації.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕД РІЧНИМИ ЗБОРАМИ УКК

В найближчу суботу й неділю, 10 і 11-го жовтня, відбудуться в Ню Йорку річні збори повного Українського Конґресового Комітету, себто Крайової Ради, що складається з 11 членів Екзекутиви, 24 членів Політичної Ради, 40 членів Ширшої Ради, 7 членів Контрольної Комісії та 9 членів Апеляційної Ради, отже всіх 91 особа. Ці збори, після кожночасного Конґресу Американських Українців, можна вважати найважливішою подією в нашому громадському житті й за нею цілком певно з великою увагою слідкуватиме не тільки американсько-український загал, але й українці на інших континентах. Очевидно, що на перебіг та вислід тих нарад звернуть увагу й деякі неукраїнські кола.

В програмі нарад УКК, крім звітів і їх обговорення, бюджету та інших ділових справ, передбачена теж головна доповідь, яку матиме проф. Роман Смаль-Стоцький, як теж окреме прийняття, на якому виступить з промовою конґресмен М. А. Фойген з Огайо, відомий із своєї знаменитої заяви для підтримки резолюції ч. 58 про нав'язання дипломатичних взаємин між ЗДА та підсовєтськими республіками Україною й Білоруссю. Крім нього, з відповідними заявами виступить це адмірал Менц та колишній комішенер ДП п. Едвард О'Коннор.

Річні збори повного УККомітету будуть мати, над чим радити. Правда, від минулого 5-го конґресу Американських Українців, що відбувся в Ню Йорку на початку липня м. р., минуло тільки 15 місяців, отже відносно мало часу для повного виявлення такої широкої й багатобічної акції, як її веде УКК, але вже й в тому часі зайшли деякі події, що вимагатимуть дбайливої перевірки і таких же дбайливих рішень. Насамперед треба пам'ятати, що минулий Конґрес та обраний на ньому теперішній Конґресовий Комітет стоять під знаком найширшої консолідації багатьох українських груп і течій. Із загальних повідомлень про наради й рішення УКК впродовж часу від останнього Конґресу, із доповідей та коментарів в пресі загально відомо, що в самому УКК, як і серед нашого суспільства, існують деякі навіть серйозні розбіжності думок і поглядів на поодинокі справи.

Ці розбіжності думок і поглядів можна б поділити на три категорії, які всі відносяться виключно до внутрішньо-українських справ на еміґрації. Це є два своєрідні „крила" прихильників і противників УНРади та американсько-український „центр", що не зв'язує себе з симпатіями чи антипатіями українського політичного поділу в Европі, намагаючись оцінювати кожну европейську групу з американсько-українського становища, нікого не заперечувати й нікого не визнавати, натомість безсторонньо піддержувати кожну акцію на користь визволення України.

Такий поділ позначився досить виразно в самому УКК і в нашому суспільстві. З дотеперішніх спостережень можна прийти до висновку, що цей „американсько-український центр" є найсильніший і він у великій мірі координує та допомагає в синтезі двох своїх „крил". Завдяки тому центрові й можна було довести до консолідації та привести до одного стола наших відповідників тих европейських груп і напрямків, що їх ніяк не можна звести до одного стола в Европі.

Таке наставлення й такий „поділ" УКК та суспільства позначував і кожні наради й кожну акцію УКК, зокрема, коли мова про відому справу „спільного фронту" всіх антикомуністичних екзильних груп та про дотації УКК для поодиноких груп. Можна припускати, що під тим кутом проходитимуть теж найближчі річні збори Крайової Ради УКК.

І тому вже наперед хочеться звернути увагу на те, щоб на тих нарадах, як і в суспільстві, по можливості якнайбільше вирівнювати „канти" взаємними компромісами і не загострювати поділ. Це необхідне як для нашого внутрішнього життя на цьому континенті, так і для доброго прикладу й впливу на українців поза ним. Це нічого, що в нас є розбіжності думок. Навпаки, з кожної такої розбіжности часто виходять правильні рішення. І вони цілком певно вийдуть теж і на найближчих нарадах УКК, якщо всі учасники нарад, маючи різні думки на поодинокі справи, матимуть завжди на думці ту одну велику мету, яка їх об'єднала та для якої вони служать: максимальна допомога українському народові в його змаганні до волі.

Вчорашні вороги — нинішні союзники

У всесвітній історії — безліч прикладів на змінливість міжнародних союзів, при чому вони завжди залежать майже виключно від міжнародної ситуації, від укладу міжнародних сил. Це застереження „майже" торкається міждержавних симпатій-антипатій, що полягають на спільноті чи на різниці давніше династичних посвоячень, потім віровизнань і ідеологій. Але є теж чимало прикладів, що держави, які ніби повинні б бути природними союзниками, ставали ворогами, і навпаки. Балканські війни доказували, як інколи впродовж тижнів і місяців приятелі ставали ворогами. Державницька мудрість полягає у тому, щоб ніколи не керуватись емоціональними почуваннями, які постають в народі наслідком недавньої війни чи недавнього союзу, але дивитися на кожну окрему силу в світі під кутом зору актуальних відносин і інтересів.

Недовга ще історія американської закордонної політики має вже багато похвальних прикладів практичного стосування цієї істини. Дві війни з Англією не перешкодили тісному з нею союзові в двох світових війнах. Так само на політиці З'єдинених Держав не залишили слідів мехіканська чи еспанська війни. На наших очах відбувається новий цікавий зворот в американській політиці: обидва недавні вороги Америки з останньої світової війни стають щораз більше в її очах природними союзниками проти теперішнього ворога — комунізму, як розкладової ідеї, і СССР, як агресивної держави. Америці залежить сьогодні, щоб Західня Німеччина була сильна політично, військово й економічно, — бо великі комуністичні впливи у Франції та антиамериканські настрої сильної англійської опозиції лейбуристів підривають віру у тривкість і вартість протисовєтського союзу з отими двома західніми державами, альянтами з останньої війни. Французькі комуністи й англійські соціялісти кричать, що ЗДА „відбудовують нацизм" в Німеччині. Це, очевидно, пропаґандивна нісенітниця. Протифашистські настрої в Америці були і є дуже сильні, як суперечні з американським духом демократії, що ним пройняте все тутешнє життя. Американські керівні кола, спираючись на досвіді останніх восьми років, вірять, що німецька демократія не повторить помилки Ваймарської республіки, буде активно протиставитись відродженню нацизму і збереже керму у своїх руках. Ці американські кола спираються при тому на настроях величезної більшости німців. Німці знають і відчувають, що, перебуваючи між Францією, яка власне не може визволитись з настрою недовір'я і страху, і ворожими Совєтами, їхнім єдиним природним і могутнім союзником може бути тепер тільки Америка. Нині у німців нема місця для бісмарківської концепції союзу з Росією, нині Росія є для них смертельним ворогом, що уярмив 18 мільйонів її земляків і поверх мільйона занапастив на кріпацьких роботах. І тому теж розумніші німці не вірять в можливість існування Німеччини, як об'єднаної самостійної держави, коли вона буде „невтральна", без армії і без союзу з Америкою, а натомість з кількамільйоновою, вишколеною в Східній Німеччині, п'ятою колоною. Вони хочуть об'єднання і бояться нової війни, але вірять Аденауерові, що і об'єднання і мир можливі радше через союз з Америкою, як через власну слабість і угодівство. І такі німецькі міркування ідуть паралельно з міркуваннями та інтересами американської політики.

Подібна історія з Японією. Атака на Перл Гарбор 7 грудня 1941 року викликала в американському народі величезне нервове потрясення. Це був страшний удар і викликані ним настрої та бажання за всяку ціну знищити підступну ворожу потугу на Тихому океані були вирішними при формуванні американської політики під час другої світової війни. З нинішньої перспективи ця політика виявилась короткозорою, бо не бачила ніякої дальшої небезпеки поза безпосередньою небезпекою від німців і японців. Японію розторощено і зредуковано з її власних і підбитих нею 773,783 квадратових миль та поверх 195 мільйонів населення до 404,428 кв. миль з населенням 43 мільйони душ. Це тепер маленька держава, але все ще великий нарід, тугий, з історією, що сягає півмітичного володаря Тенно з-перед 660 року перед нар. Христа, з високою культурою, господарською пруживістю і вродженими прикметами першорядних вояків. Супроти Японії З'єдинені Держави зробили ще більшу помилку, як супроти Німеччини. Бо за паперове приступлення Совєтів до війни проти Японії, коли та війна була вже фактично вирішена силами й жертвами американців, Америка заплатила Совєтам не тільки тим, що залишила їх над Тихим океаном, звідки треба було їх викинути уже 1905 року, але й відданням Порт Артуру, південного Сахаліну і Курільських островів, вможливлюючи Совєтам таким чином стати у безпосередній віддалі від обеззброєної Японії та загрожувати їй також від півночі. До речі, та сама Манджурія, що її японці підпорядкували були собі, відірвавши від Китаю та відновивши її прастару династію, стала після прогнання японців, совєтською випадовою базою проти альянтів.

ЗДА збагнули свою помилку. Тому вони, не оглядаючись на Совєти, уклали з Японією мир (важний від 28 квітня 1952), що його підписали в Сан Франсіско 48 інших некомуністичних держав. Сенат ЗДА осудив окремою резолюцією віддання Совєтам в Ялті японських посілостей, не признаючи міжнародньо-правної важности тієї концесії. За останніх кілька тижнів сталися такі події: 1) наступник японського престолу 20-літній князь Акігіто відбуває по ЗДА довшу „туристичну прогулянку" 2) ЗДА обмежили терен своєї окупації, звернувши Японії частину забраних від неї тихоокеанських островів, 3) японський уряд остаточно переборов свої застереження і вирішив внести до парляменту закон про частинну відбудову японської збройної сили, обмеженої мировим договором до 110,000 членів поліції, 4) американська публічна опінія привітала це підкреслюючи, що ЗДА готові поспішити з обороною тим, які самі хочуть боронитися, 5) японський прем'єр і міністер закордонних справ заповіли відвідини в ЗДА, 6) між ЗДА і Японією підписано пакт приязни в господарській і культурницькій ділянках. Всі ці акти свідчать про те, що ЗДА, як тихоокеанська держава, вирішили допомогти японцям відбудувати частинно їхню давню силу, яка стала б не загрозою для ЗДА, а оборонним форпостом на Далекому Сході. Бо захоплення Японії Совєтами було б смертельною небезпекою для Америки, тим більше, що воно автоматично передавало б комуністам всю Корею і Формозу. І тому вчорашній смертельний ворог Японія стає природним союзником Америки, не тільки на папері, договорах, але й у твердій і суворій дійсності.

Народи другої кляси

Подорож кореспондента „Ню-Йорк Таймсу" Гарисона Солсбері по районах совєтської Центральної Азії знову привертає увагу до становища мусульманських народів в СССР. Кореспонденції Г. Солсбері переходять через совєтську цензуру, а тому вони мало чим різняться від совєтських тверджень. Зате в передовій статті за 29 серпня „Ню Йорк Таймс" сконстатував: „Росіян і українців з европейської Росії посилається до Центральної Азії в великій кількості. Ці европейські народи є справжніми керівниками цих традиційно мусульманських країн. Місцеві народи — казахи, узбеки, киргизи і інші — терплять як громадяни другої кляси . . ." Часопис робить загальновідомий висновок про ріст в Центральної Азії „буржуазного націоналізму", про колоніяльну експлюатацію її Москвою і дженосайд в ділянці культури, що є ненавиджені в Центральній Азії, яка прагне до свободи.

Цю оцінку політичного становища в Центральній Азії можна доповнити заявою секретаря компартії Узбекістану А. Ниязова. В травневому випуску московського партійного органу „Комуніст" (ч. 8) надруковано його статтю „В братерській сім'ї народів Совєтського Союзу". Ниязов стверджує: „Узбекістан з безправної колоніяльної околиці царської Росії перетворився за час совєтської влади в суверенну державу, що має свою територію, свою конституцію, свої закони".

Що кожні п'ять рядків А. Ниязов говорить компліменти на адресу російського пролетаріяту і всього російського народу. Як би ми не дивилися на фразеологію автора, але один висновок випливає з його тверджень: Узбекістан є звичайнісінькою колонією Москви. Без так званої безкорисливої допомоги великого російського народу узбеки не в стані зробити жадного кроку. В уяві Москви вони є народом другої кляси, якому треба вічно допомагати. Але послухаймо А. Ниязова: „. . . спираючись на допомогу великого російського народу . . . трудящі Узбекістану перетворили свою державу в індустріяльно-колгоспну союзну республіку. І завдяки допомозі російського народу... в Узбекістані досягнено великих успіхів в ділянці сільського господарства, а особливо бавовництва. Яскравим прикладом щоденної допомоги, яку подає великий російський народ братньому узбецькому народові в розвитку нової соціялістичної культури є діяльність Академії наук СССР. Величезний вплив на розвиток літератури і мистецтва нашої республіки виявляли і виявляють література і мистецтво великого російського народу. Трудящі Узбекістану з любов'ю вивчають російську мову. В велетенських успіхах Совєтського Узбекістану неоціненна роля великого російського народу, що дав світові ленінізм — найвище досягнення світової культури. Своєю безкорисливою і багатосторонньою допомогою іншим совєтським народам . . . російський народ показав, що він є направду видатною нацією".

Ми навмисне навели більше висловів А. Ниязова, щоб читач переконався, за якою схемою будується в СССР дружба народів, „расова і національна рівність". Одначе, як свідчить сам А. Ниязов, з цією дружбою не все гаразд. Різні наглядачі, прислані з „центральної Росії", не в стані придушити національно-патріотичні почуття узбеків. Ниязов говорить, що „всяке применшення соціялістичної ідеології веде до посилення ідеології буржуазної".

„Обов'язком партійної організації (присланих з „центральної Росії" наглядачів), повчає Ниязов, є оберігання трудящих від впливів буржуазної ідеології, а особливо від найбільш живучого пережитка буржуазної ідеології — націоналізму . . ." Ниязов перечисляє такі гріхи узбеків: в працях істориків, письменників, літературознавців викрито грубі націоналістичні помилки, недооцінку „величезної ролі російського народу і його культури в визвольній боротьбі узбеків і інших народів СССР". Головне завдання Ниязов вбачає в тому, щоб „вести безпощадну боротьбу з найменшими проявами буржуазного націоналізму і пантюркізму".

Ще одне визнання Ниязова варте уваги. Це — ствердження, що узбеки не встановили б у себе комуністичного режиму „без допомоги героїчної робітничої кляси, російського народу. За років громадянської війни і чужоземної інтервенції російські робітники та селяни допомогли народам Середньої Азії відстояти здобутки великого Октября, зберегти і зміцнити совєтську владу. Можна навести численні приклади військової, харчової, матеріяльної і технічної допомоги, підтримки кадрами, яку подавав народам Середньої Азії російський народ".

В СССР, дійсно, є народи двох кляс. До першої кляси належать росіяни, а до другої — всі інші. Щоденно в СССР пропаґанда іменує росіян провідною і керівною силою, старшим братом, найвидатнішою нацією з усіх націй СССР, культура росіян така висока, що її не в стані досягти жаден інший народ. Коли Москва посилає в Середню Азію росіян і українців, то перших, як колонізаторів, а других, як таких, що на своїй національній території можуть заразитися „буржуазним націоналізмом". Посилаючи українців до інших республік, Москва з конкретним розрахунком хоче цим послабити український національний спротив і посилити свою колоніяльну політику, на яку змушує працювати українців. Сьогодні в СССР росіяни є меншинним народом, тому вони змушені вести складну політику національними резервами. (Л Л)

Д. Гушіяшвілі

Хто кого розчленовує?

У всіх виступах кремлівських владик відчувається посилена турбота за збереження цілости російсько-совєтської імперії. Подібні ж виступи з тією самою турботою відбуваються й збоку російської еміґрації — однаково правих і лівих, фашистських і ніби-демократичних напрямків. Усюди — від Москви до Ню Йорку — лунає галас росіян за збереження неподільности їхньої імперії.

Галас цей сповнений наклепами, ненавистю і неправдою. В ньому перекручується не тільки моральні закони, якими керується людство, але й звичайна історична дійсність.

А історія цілком безсторонньо стверджує, що Москва розпочала й кінчає насильством. Поминувши давніші часи, чи ж добровільно відбулося присднання Ліфляндії, Естляндії, Карелії й частини Фінляндії у 1721 році? Чи добровільно давала себе розділити Польща в 1773-1795 роках? Чи охоче відбулося присднання Криму (1783), моєї батьківщини Грузії (1801), Фінляндії (1809), Басарабії (1812), Амурщини (1858), Усурійщини (1860) тощо? А як „замирено" Кавказ в 1864 році, як прилучено Бухару в 1868 й Хіву в 1873 р.р.?

Всі ці „присднання" відбулися насильно, і тому поневолені народи в дійсності не хочуть ділити Москву, вони лище хочуть привернути собі те, що колись від них Москва насильством відібрала — себто привернути волю на власній землі. Чи ж всі ці народи не мають права вимагати привернення своєї власности? Ми не хочемо ділити Росію-Москву. Москва може бути неподільною, коли відійде від нас, звільнить чужі обшири і буде жити в своєму правдивому природно і історично їй належному домі. Але Москва-Росія не хоче цього. Вона сама власне є „розчленитель", бо постійно розчленовувала нашу землю і тепер ще хоче цього самого. Чи не Росія розчленовувала Польщу, Україну, Фінляндію?

Одна грузинська приповідка каже: „Дзбан не буде завжди воду носити, він повинен колись розбитися". Так повинна колись розбитися найбільша й наймогутніша імперія. Процес це невідкличний і ніякі насильства його не зможуть стримати.

Російські імперіялісти ще не зрозуміли, що кожний народ хоче жити на волі, вони забувають, що „коли хочеш сам жити, — дай і іншому жити". Нам всім потрібен імперіялізм свободи, а не імперіялізм рабства. Релігія і культура прямують до знищення рабства, а тому росіяни, що намагаються затримати чужі території, виступають проти заповітів, — вони знищують надбання культури.

Національний письменник — психолог і філософ Росії Достоєвський пише: „Кожний великий народ має свою велику всесвітню місію", й вияснює, що кожний великий народ вірує і мусить вірити, коли хоче довго жити, що тільки від нього залежить спасення світу. Що він тільки для того існує, щоб бути провідником над усіма іншими, щоб їх всіх присднати до себе. Зрештою, знане всім відношення цього письменника хоч би до поляків та інших народів. Відомо, як у Достоєвського проповідь любови до ближнього дивно сполучається з закликами до розширення російської імперії. Отож біль і сльози окремої людини зворушували серце цього дійсно великого письменника, а біль, кров і змагання поневолених народів були йому недоступні. Він, як і російські імперіялісти-демократи в Ню Йорку був задурманений великоросійським шовінізмом, коли людина вже перестає об'єктивно розрізняти добро від зла, і все зло, яке сприяє величі імперії, видається їй допускальним і спасенним.

І в цьому засліпленні імперіялісти не розуміють, що єдність світу, що знищення воєн можуть бути осягнені лише тоді, коли всі народи стануть вільні. Не розуміють, що майбутній світ буде збудований не законами насильників, а заповітами релігії і здобутками культури. Той, Хто створив цей світ, не створив його лище для російського народу. Світ цей належить однаково до всіх народів.

Ми все таки віримо, що і в російському народі дрімають добрі почування, що він колись опам'ятається від шовіністичного дурману, яким його напоюють його провідники, і визнає, що це він був „розчленителем" інших народів і що інші народи не хочуть його розчленовувати — вони хочуть лише свободи в своїй вільній, бідній хаті. Тоді й моя вільна країна — Грузія стане приятелем відновленого російського народу.

ЯК ПРАЦЮЮТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКІ БЮРОКРАТИ

„Радянська Україна" (з 2 вересня) передруковує статтю з московської „Правди" про те, як працюють большевицькі бюрократи. . .

„Взяти, наприклад, Міністерство лісової і паперової промисловости. На перший погляд здається, ніби його керівники працюють багато і старанно, не шкодуючи ні сил, ні часу. Насправді ж їх робота, а з їх вини і робота всього численного апарату цього міністерства організована погано. Для керівників міністерства стало правилом починати робочий день із запізненням на дві-три години, потім, через кілька годин роботи, влаштовувати довгу перерву на обід, а потім нескінченні засідання в нічні години.

Такий розпорядок (вірніше сказати, безпорядок!) в роботі керівників міністерства вкрай ускладнює всю діяльність апарату".

„Робота міністерства організована погано", пише часопис, а що тоді говорити про нижчі установи большевицької бюрократії?

Люба Савчук

ДІВЧИНА МАНДРУЄ

(4)

Діти

Не можна не пригадати ще одного найстрашнішого, що довелося мені зустрічати в часи моїх „подорожей" — від дверей в'язничних і по останню дротяну загорожу табору примусової праці — це діти. Я зустрічала їх різного віку, різних фарб очей, волосся, і різних характерів. Були вони з нами скрізь, були від 10 років до 15. Вони залишились після розстрілу батьків. Але найтяжче враження робили діти, народжені в таборах. Діти, що мали матір здебільшого ув'язнену, а батька, — охоронника цієї ув'язненої. Їх всіх звали „кадровиками". Такого кадровика мала і я. Так, напр.: В таборі Лагпункт ч. 2 було 15 немовлят, що знаходилися майже в таких умовинах як і ми. Хлопчики мали більше симпатій в начальства табору. Їх називали „защитниками" родіни і тримали в кращих умовах. Зате дівчаток називали повіями і на них так начальство й дивилося вже з пелюшок. До шкільного віку діти находилися при таборових яслах, а потім вони мали вільний вихід за зону табору і відвідували школи.

На „волі"

Наближався день мого звільнення і серце відчувало волю. Ту волю, за якою воно так стужилося протягом шести років півночі.

Перед мною повставали образи моєї царівни України, України, в якій від голоду навіки спочили мої батьки. Я не бачила їх і не знаю — вони залишили мене двохрічною дитиною. І тепер, по 20-ти роках нашої розлуки, в мене зродилося бажання навістити хоч те село, де жили колись вони, бо могилок я їх не знаю, і уклонитися стежкам, де ходили батьківські ноги.

Але думки осталися думками. По звільненні з табору, мені приписали жити лише за межами України і то лише в трьох містах. Я вибрала Тулу. Але і в Тулі НКВД мешкати мені не дозволило, а спрямувало на 101 км. від Москви, за 40 км. від Тули. Тут знаходився величезний завод сільсько-господарських реманентів. Працювала я на штампувальному варстаті, пробиваючи на розмічених лемішах дірки. Праця була тяжкою. Заробляла я 200 карбованців на місяць. Грошей цих не хватало навіть на сухий хліб. 30 карбованців платила я за чуланчик, де мешкала, 40 — позика та інші відрахування, а 50 — за дитячий садок, бо як я вже згадувала, в мене був трьохрічний син. Жити на ці гроші було неможливо, і тому я вирішила перейти працювати вантажницею. Це була неймовірно тяжка праця, але дирекція заводу скористувалася тут з мене і зробила мене „стахановкою", заплативши мені за місяць праці 2,500 карбованців. Це стало для мене такою подією, якої я ще в своєму житті не зустрічала. Мені думалося, що щасливішої від мене і в світі немає. Та „щастю" прийшов несподівано кінець. Одного разу мене за працею помітив якийсь представник з Москви і заборонив директорові заводу допускати мене більше до праці. Я повернулася знову до свого варстату, де спіткала мене нова біда. Я спізнилася на 25 хвилин до праці, за що засудив мене суд на 4-місячну грошеву кару по 25% з мого загального зарібку. Жити на 60-70 карбованців місячно я не могла. По двох місяцях карної праці, я змінила місце побуту і виїхала все ж таки на Україну. За деякий час НКВД знайшло мене і засудило знову на 6 місяців примусової праці, і по етапу повернули до Тули. В Тулі — знову тюрма. З тульської в'язниці відтранспортували нас до містечка Жолудок на будівлю військового летовища. Супроводжувала наш транспорт охорона з Волги. Це той „славнозвісний" конвой, від згадки якого волосся сторч стає. Мені здається, що самий лютий звір у світі має краще серце, ніж ці люди. Перебираючи охорону, вони сповіщували в'язням:

— Ми Вологодськіє, а вологодський конвой, шутіт (себто жартувати) не любіт!

І цих слів вони дотримувалися. Забити людину для них було розвагою. Вистачало комусь з арештантів несподобатися охороні, його нищили. Та в таборі їх замінила інша сторожа. Ні харчі, ні умови життя в цьому таборі нічим не відрізнялися від таборів півночі.

Населенню, що мешкало довкола нас і працювало з нами, було суворо заборонено з нами розмовляти. НКВД серед населення розпустило чутку, що ми людожери і тому підходити і розмовляти з нами небезпечно.

Оскільки це відбувалося напередодні вибуху другої світової війни, то комендантура табору взяла в нас записку, що ми побудуємо летовище за три місяці, за що вони всіх нас звільнять. Це захопило нас і ми, надриваючи сили, намагалися закінчити будівництво в цей термін. Ясна річ, що серед нас з'явилися „ударники" і „стахановці", яким адміністрація видавала додатковий харч. Одного разу їм привезли тюльку, дівчина на видачі була мені знайома. Непомітно від начальства вона дала мені пригірщ тюльки. Я обрадувана побігла до своїх дівчат, щоб поділитися з ними. Коли ми почали розділяти, дівчата знайшли в тюльці здоровенного хробака. Я схопила його в руки і закричала на весь голос:

— Дівчата, дивіться, стахановців хробаками годують.

За це мене обвинувачили в агітації і відправили до третього відділу, що виконував ролю політично-виховного надзору над ув'язненими. Перебувати тут мені довелося недовго. Розпочалася війна і перші бомби німецького летунства зробили з нашої праці руїну. А з трьох тисяч ув'язнених залишилося нас неповна половина. Цю решту вигнали на евакуацію. В дорозі нас зустрів старший лейтенант регулярних частин Червоної Армії, який наказав зупинити кольону і запитав начальника конвою:

— Куди ти їх, на котлети чи ковбасу?

— На Мінск. — відповів заскочений енкаведист.

— Який Минск! Дурню! Розпускай людей!

І ми хлинули на всі боки!

Кінець

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в одну ідейну спільноту та поставила її на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!
юзового майна!

БЕЛЬГІЙЦІ ВІДКРИЛИ НОВУ ПЛЯНЕТУ

Бельгійський астроном С. Аренд повідомляє, що йому вдалося в Королівській Обсерваторії відкрити нову плянету в сузір'ї Риб. Її можна бачити тільки з поміччю великого телескопа, бо вона належить до плянет 12-тої величини.

„ГЕЙ, ХЛОПЦІ, ДО ГРОМАДИ...“

(З нагоди 40-літнього ювилею 364 Відділу УНС ім. св. Василія Великого).

В самий День Праці 1913 року засновано цей відділ Українського Народного Союзу. Громадський діяч Ст. Чорний зібрав 36 українських імігрантів з України (в більшості з Жовківщини, з села Мости Великі) на основуючі збори. Сам ремісник і організатор ремісничого руху ще в Галичині, Чорний, кликнув: „Гей, хлопці, до громади! Треба заснувати товариство, при помочі якого ми змогли б краще розвинути наше культурно-освітне життя і допомогти нашій Батьківщині“. На тих зборах вписалось до новозаснованого відділу УНС 26 людей. Цей відділ дістав назву — Братство св. Василія Великого, і число 364. До першої управи Братства увійшли: предсідник — І. Сенюта, рек. секр. В. Ковальський, скарбник Н. Шийка. Творча праця Братства, започаткованого в День Праці, дала багаті овочі.

За сорок років членство Братства зросло із 26 до 490. За ці роки відбуто понад 600 місячних і інших сходин та імпрез, на яких обговорювано і спільно вирішувано долю і недолю членства, обмірковувано і спільно вирішувано долю і недолю членства, обміркотувано справи заснування Укр. Народного Дому на сході Клівленду, української народної школи, започаткування будови церкви св. Марії, вирішувано допомогу Рідному Краєві (УВО, пацифікація, Народні Доми, культ.-осв. фонди) — і переслано 4,800 долярів на згадані цілі. Братство допомогло у розбудові Українського Культурного Городу в Клівленді та будові українських церков і культ.-осв. установ на заході Клівленду. Про жертвенність членства ніхто не забуде, і про те писатиметься золотими буквами у Книзі Визвольної Боротьби України — у вільній Українській Державі.

Всяко бувало за пройдені роки... Були етапи розгону і великої творчої праці, але й були часи занепаду та застою. Були дні радости, був і смуток. Була згода, були й непорозуміння. Як в кожній великій родині. Але все це перемогли люди, бо походили вони від одного українського пня, з одної української землі. Люди — української крови.

На окрему увагу заслуговує праця опікунів хворих Братства. Передавані до шпиталів квіти і відвідини хворих по домах — не одній людині обтерли гіркі сльози болю та журби. Крім того, Братство виплатило 11,400 долярів на допомоги хворим членам. В останньому часі опікунами хворих були: пп. Пєкни, Бриздун, Данилевич, пані Бурко.

В цьому році урядує управа Братства на чолі з відомим у Клівленді Гр. Кукузем, рек. секр., И. Стойкою, фін. секр., Е. Вілецьким та Я. Кравчуком, і незаступним касиром Ст. Крефт-Кравчуком. Немає можливости перечислити всіх, що спричинились до розвою Братства, але слід згадати хоч за таких осіб, без яких важко подумати про роботу товариства. Це — п. п. И. Красно, Сентий, Небожук, Данилевич, Кухта, не враховуючи тих, що належать до управи; пані: М. Кукізова, Вілецька, Самсонова, Кравчишинова, Бікова, Порсенова та інші. До Ювілейного Комітету належали: п. п. Ст. Чорний, Гр. Кукіз, И. Стойка, Ст. Крефт-Кравчук, И. Красно, П. Данилевич, Я. Кравчук, В. Бриздун та Ст. Щерба. Пані — М. Чорнійова, М. Кравчишинова, М. Кукіз, Анна Бурко, М. Пікула, М. Савкова та К. Курочка. Всім їм належиться признання.

Саме святкування Ювілею Братства відбулося в неділю 20 вересня ц. р. в залях Українського Народного Дому на сході Клівленду. Ранком відправлено Богослужбу та Панахиду по померлих членах Братства. На програму академії склались промови, концерт хору при Церкві св. Марії, сопранове сольо та виступи наших найменших, — два піяністи, скрипак, деклямації та танець. Представник Гол. Управи УНС, гол. секретар Г. Герман сказав: „Ми бачили Україну вільною країною... Ми вложимо всі свої зусилля для того, щоб її знову і навіки вільною бачити!“ Гр. Кукіз: „У громаді жити та вмирати краще... Ми старіємось, нам треба доброї зміни, щоб праця наша не пропала. Подбаймо за наш дорíст“. Головний радний УНС Д. Шмаґала згадав у своїм слові про померлих діячів та членів Братства, і казав їх пам'ять шанувати. Пані Ґеня Жеребняк, зст. голови УНС, промовляла англ. мовою. Привіти і грошові датки зложили: 102 від. УНС ім. Петра й Павла, за Союз Українок вітала п-ні Білецька, за 291 від. УНС п. Гузіль, Укр. Жіночий Клюб, від 8 ОДВУ та УЗХ ім. Олени Теліги. Представник ОДВУ м. ін. сказав: „Не забуваймо за землю, віру і мову наших батьків, і любов до них передаваймо своїм дітям, бо в Україні сьогодні не можна вільно говорити по-українськи та молитись до Бога...“ В концертовій частині Ювілею виступав мішаний хор при Церкві св. Марії під дир. М. Кнапа. Хор, до речі молодий і зложений в більшості з народжених в Америці осіб, гарно виконав: американський гимн, „Привіт“ — Котка, „Ой від саду та до моря“ — Леонтовича, „Шумить гуде діброволька“ — Гайворонського, „Стелися барвінку“ — Давидовича та „Живи, Україно“ — Гайворонського. Пані М. Купчить відспівала декілька українських та словацьких пісень. Р. Савчак та А. Зварун — фортепіян, Ю. Яворський — скрипка відограли декілька відомих композиций. Д. Бобечко (7 літ) та Я. Бобечко (12 літ) із великою вервою відтанцювали „запорожця“ та „чумака“. Симпатично випали деклямції про Україну і Народний Союз малих — Ганусі Бриздун та Дениса Бика, а зокрема збірна дитяча деклямація під управою п. Стойки.

По академії відбувся величавий бенкет, на якому промовляв адв. О. Малицький, голова Укр. Злучених Організацій в Клівленді. Приявність членства Братства і гостей на відзначенні Ювілею — небувала. На почесних місцях сиділи м. ін. — адв. І. Білинський, о. парох Вол. Качмар, адв. О. Малицький, п-ні Шиян, п-ні Зварун та інші.

По бенкеті — танці до пізньої години при звуках української оркестри п. Шияна. При тій нагоді слід згадати, що залю забав заповнила місцева українська молодь, яка досить добре володіє українською мовою і співає українські патріотичні пісні. Все це — заслуга нашого старого громадянства, членства Братства, яке не жаліло труду і часу навчати своїх дітей рідної мови. Честь їм і слава!

На кінці — одне побажання для Братства св. Василія Великого в Клівленді: за десять літ відзначити ще більш величаво Золотий Ювілей існування та своєю працею і грошем доказати, що членство Братства гідно репрезентує українство на американському терені! Бог помагай!

І. К.

СТАНИЦЯ БРАТСТВА б. ВОЯКІВ І. УД УНА В ДІТРОЙТІ

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Членів Станиці Братства в Дітройті

відбудуться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11-го ЖОВТНЯ 1953 Р., о год. 2-ій по полудні

в Пластовому Домі в Дітройті

(Гемтремк — ріг вул. Лампкін і Коммор).

Управа Станиці.

УВАГА! — НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

БРАТСТВО „БРОДИ—ЛЕВ“ ІНК.

(Станиця Нью Йорк)

запрошує своїх Членів, Прихильників та все Українське Громадянство на

ВЕЛИКУ ОСІННЮ ЗАБАВУ

— яка відбудеться —

в суботу, 24. жовтня 1953 р.

у двох величавих залях МАНГЕТТЕН ПЛАЗА

при 66 Іст 4-та вул., в Нью Йорку.

Початок о год. 8-ій веч. Грає оркестра п. Джон Кінґа.

Буфет у заряді Вп. Пань.

Між несподіванками — виступ квартету п. Ю. Лаврівського з Боффало!

Дохід призначений на допомогу українським інвалідам.

Приємної та веселої забави бажає всім Гостям —

Управа Братства.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Нюарк, Н. Дж.

Ще про політичне віче ООЧСУ

Цілій низці наболілих справ нашої політичної дійсности було присвячене велике політичне віче 1-го Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобод України в дні 27-го вересня ц. р., скликане в залі Української Централі в Нюарку, Н. Дж. Метою віча було привернути єдність українського національного фронту, який був створений всіма без вийму українськими політичними організаціями та установами в актах з 25 червня і 27 грудня 1952, як також домагатись, щоб для добра української справи УНРада завернула з хибної політичної дороги. Головний промовець, голова ООЧСУ і член Політичної Ради УКК у своїй доповіді на тему „Політичні манівці емігрантщини, або куди йде УНРада“, та поодинокі дискутанти ствердили, що представники УН Ради, шукаючи співпраці з КЦАБ-ом, статут якого заперечує українські самостійницькі змагання, зломали одностайний фронт усіх українських організацій. Бо у постановох з 27 грудня 1952 ті організації за передумову співпраці з американськими протибольшевицькими колами поставили між іншим таку конечну вимогу: „Позитивне ставлення до боротьби за державну самостійність України й інших поневолених Москвою народів. Кожне національне представництво, що включається до спільного антибольшевицького фронту, мас шанувати боротьбу всіх народів за свої незалежні демократичні держави в етнографічних межах і не протидіяти цій боротьбі. До цього спільного фронту можуть належати тільки такі російські антибольшевицькі сили, які будуть визнавати ці засади і дотримуватися їх у своїй діяльності“. На вічу піднесено, що представники УНРади, всупереч з підписаними зобов'язаннями, вели розмови з російськими єдинонеділимцями та після позірного розколу КЦАБ-у опрацювали статут т. зв. Міжнаціонального Антибольшевицького Координаційного Комітету (МАКЦ), зміст якого довго затаювано перед українською громадськістю. Щойно з білоруської газети „Батьківщина“ та з органу власовців стало відомим, що представники УНРади в дні 17 липня ц. р. підписали проєкт статуту МАКЦ-у, в якому немає й натяку на „позитивне ставлення до боротьби за державність України“, а навпаки, обстоюються позиції непередрішенства. Замість оборони засад самостійности України від російських партнерів МАКЦ, представники УНРади взаміну за дозвіл мати „різні погляди на способи рішення міжнаціональних відносин і свої погляди захищати“ погодилися толерувати єдинонеділимські імперіялістичні позиції своїх російських партнерів (4-тий пункт І-го розділу), а згідно з 3-тім п. II. розд. статуту „можливість здійснення безумовного права усіх народів СССР розпоряджатися своєю долею“ відложено аж „після падіння большевизму“. Таким чином, узалежнивши волю українського народу від повалення большевизму, як цілости, поставлено Україну в становище невід'ємної частини „великої, єдиної Росії. Тим підсилено позиції імперських кіл зокрема серед американців, та ослаблено ті політичні акції, що їх на терені ЗДА переводить УКК.

В дусі повищих стверджень схвалено резолюції, в яких між іншим поступовання представників УНРади окреслено як: а) „Зламання єдиного національного самостійницького фронту на еміґрації“ та б) „відступництво від принципів самостійницької політики, які є основою української визвольної боротьби“. У резолюціях висунено також вимогу, щоб УН Рада уневажнила підписи і зобов'язання своїх членів перед МАКЦ і негайно припинила їхню співпрацю з чинниками, які не ставляться позитивно до боротьби за українську державність. У зв'язку з „шкідливими, з погляду української політичної рації, спробам представників УН Ради підважити і захитати принципи української самостійницької визвольної боротьби, вислано прохання до Українського Конґресового Комітету, як політичної репрезентації українців в Америці, „припинити всяку допомогу УНРаді“.

У дискусії над доповіддю проф. І. Вовчука взяли участь його опоненти та прихильники. Одні і другі підкреслювали діловий та поважний назагал перебіг віча, на якому кожний мав право свобідно висловити свою думку. Між опонентами прелеґента, які намагались боронити УНРаду, можна було завважити три катеґорії: одні взагалі виключали, щоб УНРада могла договорюватися з єдинонеділимцями, коли кожний знає, що вони від часів Переяславської умови впродовж цілої історії українсько-російських взаємин не додержали ні одного договору. Другі закликали включитися до УНРади, щоб при круглому столі направляти пороблені досі помилки. Треті, закидаючи організаторам віча ширення неправди та крамоли, не спроможні були відповісти на питання, чому МАКЦ для УНРади — „визначний успіх для української справи“, бож він ще краще від КЦАБ-у захищає російську імперію і ліквідує можливість створення другого центру неросійських народів та їхні справи зводить до внутрішніх справ імперії. Між цими останніми не забракло і таких, що в обороні УНРади посувались до спроб образити прелеґента. Не обійшлось також без прикрого для кожного українського патріота, хоч і дрібного інциденту, під час якого три учасники не завагались перед спрофануванням українського національного гимну, щоб зірвати віче. Завдяки енерґійній поставі президії та присутнього громадянства інцидент скоро зліквідовано і віче продовжувано далі в спокійній атмосфері.

Віче, яке тривало майже 5 годин, закінчено могутнім „Не пора, не пора москалеві, ляхові служить“.

Володимир Боровик.

В книгарні „Свободи“

можна одержати найновіші книжки видань

В АРҐЕНТІНІ.

ПО ТОЙ БІК СВІТУ. — О. Драгоманова	$1.00
НЕ ПЛАЧ РАХИЛЕ — Ю. Тис — Різдвяна містерія-драма	.40
З ВЕНЕСУЕЛЬСЬКОГО ЩОДЕННИКА — Л. Стаховський	.70
ПАХОЩІ — А. Галан	1.00
ЗЛАТ-ЖОЛУДЬ — О. Сацюк	1.00
БУЗКОВИЙ ЦВІТ — М. Цуканова	1.00
СИЛА І СЛАБІСТЬ КОМУНІЗМУ — У. Скит	.20
УКРАЇНА - РУСЬ І МОСКОВІЗМ — І. Павелко — Науково популярний нарис	.80
СКРИПКА НА КАМЕНІ — О. Сацюк — п'єса	.50

Замовляти:

SVOBODA

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

МАРІЯ

повість УЛАСА САМЧУКА

про геройство і страждання української жінки. Кілька видань твору свідчать про його успіх у читачів.

Ціна $2.00

Замовляти:

SVOBODA

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

II. КРАЙОВИЙ З'ЇЗД БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ І. У. Д.

В днях 5-7 вересня ц. р. відбувся в Филаделфії II-ий Крайовий З'їзд Делеґатів Станиць Братства кол. Вояків І-ої Української Дивізії УНА в ЗДА. На З'їзді були приявні 30 делеґатів з 35 мандатами з осередків: Шікаґо Дітройт, Клівленд, Боффало, Рачестер, Ню Гевен, Ню Йорк, Нюарк, Трентон, Филаделфія, які заступали понад 350 членів Братства, зорганізованих в Станицях, та понад 150 членів розкинених в ЗДА, які в тій чи іншій формі зв'язані з Братством, — представники інших українських громадських і комбатантських організацій та гості.

Офіційна програма З'їзду розпочалась відкриттям виставки частини музею-архіву, заснованого при станиці Шікаґо під керівництвом мґр. О. Городиського. Святочного відкриття доконали в асисті полк. Р. Долинського, кап. лейт. Шрамченка. Мґр. О. Городиський пояснив приявним розставлені експонати — вербункові плякати з 1943 р., витинки з газет, військові видання, знімки, поштівки з військовою печаткою, відзнаки і т. ін. Ця скромна збірка має вже нині велику вартість, і почин мґр. Городиського заслуговує на особливе признання.

Після відкриття З'їзду дотеперішнім головою Крайової Управи мґр. О. Городиським, приявні вислухали привіти, усні від: ген. П. Шандрука, ген. Загродського від ОбВУА, кап. лейт. Шрамченка від Вояків Чорноморської Флоти, дир. Ґалана від ЗУАДК, ред. Кравцева від УКК, „Провидіння“ і ред. „Америка“, п. Поритка від ОбВУА, представника СУМА, представника ОДВУ та надісланих від: Крайової Управи Братства кол. Вояків І. УД УНА в Канаді, Станиці Братства в Дітройті, Головної Ради Братства УСС, Місії УПА, Товариства б. Вояків УПА, відділ у Филаделфії, Товариства Запорожців ім. полк. Болбочана, Укр. Народного Союзу та ООЧСУ-у Відділ 6 у Филаделфії. Сотн. М. Ліщинський, предсідник З'їзду, дякував усім в імені З'їзду за щирі слова привітів та висловлені признання для почнів та праці Братства.

Програма З'їзду в першому дні була виповнена формальними точками, виборами комісій, звітами членів Крайової Управи та дискусією над ними. Фінансовий звіт може найкраще ілюструє, в якому напрямку йшла праця Станиць Братства, а саме головно в напрямі допомоги інвалідам (на цю ціль вислано до Німеччини й Австрії понад $2.600) й пожвавлення видавничої діяльности.

Дуже цікавий та основний реферат про напрямні діяльности Братсва в найближчому проміжку часу виголосив ред. Олег Лисяк. Згадавши коротко про ґенезу постання Братства й початки його росту в невідрадних обставинах, він зупинився довше над завданнями, які чекають на цю молоду організацію. Найважніші з них це — допомога інвалідам, яких ще багато залишилось в Німеччині та Австрії і для яких кожний навіть найменший даток є великою поміччю, поглиблення зв'язків з родинами по кол. вояках в Австрії, будова пам'ятника полягли на спільному кладовищі, доповнення й поширення списків поляглих.

Другим важним завданням є заповнення прогалини в нашій військовій літературі, в якій відчувається потреба видань на історично-військові теми, видання історії Дивізії та збірника пісень і потреба піддержування й співпраці з журналом „Вісті“, який сповняє важливу ролю лучника між кол. вояками Дивізії, розкиненими по всіх континентах. Впарі з цим висувається пекуча потреба духового зв'язку з молодим поколінням. Нашим обов'язком є передати їм вояцькі традиції українського народу та допомогти сперти їх виховання на світлі чини боротьби за визволення й самостійність України. Накінець прелеґент закликав скріпити співпрацю з іншими комбатантськими організаціями.

З'їзд дав абсолюторію уступаючій управі і вибрав нову в складі: полк. Р. Долинський — голова, Е. Шипайло — 1-й заст. голови, В. Зуляк — 2-й заст. голови, інж. Р. Герасимович — секретар, інж. І. Скіра — фін. референт, інж. М. Ліщинський — реф. сусп. служби, д-р І. Коропецький — орган. референт, В. Гринюх — реф. видань, мґр. О. Городиський — реф. музею - архіву, ред. О. Лисяк, В. Яворський, І. Зарицький й З. Козак — вільні члини.

Контрольна Комісія: І. Руденський — голова, інж. М. Шарко, Б. Дубик — члени. Товариський Суд: д-р Рудавський — голова, Ґоїв, Богдан Лисяк — члени.

Осідок і нова адреса Крайової Управи Братства:

Роман Герасимович,
P. O. Box 1513
Grand Central Station
New York 17, N. Y.

У прийнятих коротких резолюціях З'їзд на першому місці привітав Арх. д-ра Івана Бучка, як „найбільшого опікуна й оборонця І-ої Української Дивізії“, далі ґієрархію Українських Церков в ЗДА, УКК й Головну Управу Братства. В одній з точок резолюцій З'зд закликав усі українські політичні організації скоординувати свої зусилля для спільних цілей.

Филаделфія, Па.

Збірка на залишенців.

Дня 17 вересня 1953 р. у Филаделфії в домівці „Самопомочі“ відбулась перевірка збірки, переведеної Відділом „Самопомочі“ на українських залишенців в Европі.

Приявні: Д-р Володимир Рудницький, голова ОбВУА, мґр. Володимир Гарасимович, голова Контрольної Комісії „Самопомочі“, п. Михайло Дубас, б. касієр ЗУАД Комітету, від старої еміґрації, п. Кекилія Гардецька від СУА, і п. Володимир Возьний від СУМА та молоді.

Приявні стверджують, що запрошено їх як представників місцевих українських організацій Відділом „Самопомочі“, устами голови д-ром Миколою Ценком для переведення контролі збірки на українських залишенців в Европі. Вони в інтересі загального добра той мандат приняли та ствердили, що:

1. Відділ „Самопомочі“ у Филаделфії отримав доручення від Головної Управи „Самопомочі“ в Ню Йорку письмом від 20 квітня б. р. перевести у Филаделфії збірку на залишенців, а Головна Управа „Самопомочі“ одержала прохання від Санітарно-Харитативної Служби в Европі.

2. У виконанні повищого доручення Відділ „Самопомочі“ скликав в дні 18-го травня б. р. нараду представників українських організацій з метою вибрання громадського Комітету для переведення збірки. В нараді взяло участь 26 осіб, представників 17-ти організацій і у висліді дискусії присутні вирішили, щоб збірку перевів Відділ „Самопомочі“ при всецілій підтримці і допомозі присутніх організацій.

3. Відділ „Самопомочі“ отримав 52 збіркові листи С. Х. С. Невикористаних лист осталось 6, а на 46 лист зібрано від 1.185 жертводавців квоту 2.486.47. Відділ „Самопомочі“ зі своєї каси додав $13.53 так, що загальна сума збірки винесла суму 2,500 долярів. Ту суму переслав Відділ в цілості Головній Управі в дні 14/8 53, а Головна Управа „Самопомочі“ потвердила відбір квоти письмом з дня 18/8 53.

4. Підписані уважають за свій приємний обов'язок зложити прилюдну подяку Управі Відділу „Самопомочі“ у Филаделфії та всім збірщикам за жертвенну працю при організації та переведення збірки, як також усім установам, що безкорисно приложили свої руки до доброго діла та всім жертводавцям за їх щирі жертви.

Д-р Володимир Рудницький, вр.; мґр. Володимир Гарасимович; Михайло Дубас, вр.; Кекилія Гардецька, Володимир Возьний.

З пожовклих листків

ЩО ПИСАЛА „СВОБОДА“ 50 РОКІВ ТОМУ

24 вересня — 8 жовтня 1903 р.

ЗАКЛИК НА ВІЧЕ!

До всіх українських (в оригіналі: рускихˮ) священиків, українських парафій та українських братств в Америці: Тяжка неволя, яка припала українському народові там, у старім краю, в уділі, не дає нам розвиватися й тут на вільній землі... Хто ж нам поможе та хто виведе нас із нашого трудового положення? Крім Бога — не маємо іншої помочі... Тому на нас лежить обов'язок постаратися за наше добре життя, нашу згоду, нашу братерську любов... До Тебе, Український безталанний Народе, кличемо: покинь свій сон, пробудися, протри свої очі, встань, оглянься, роздивися по Божім світі... Роздумай і вируши весь на Всенародне Віче, що відбудеться в Йонкерс, Н. Й. в галі МеКенн, при вул. Норт Брод Ст., на Тенксґівінґ Дей, 26 листопада 1903. ...Прибудь численно на віче і радь над такими справами (після відкриття віча й вибору президії): 1. справи церковні: справа єпископа; 2. справи шкільні; 3. справи економічні; 4. народна організація та Народний Фонд... Час гарячий, а в нас ще не вигасла іскра. Запалім же ту іскру та воскресім нове життя. За Комітет Вічевий підписані 15 світських людей. Перші три імені такі: Симеон Фецко, Осиф Вариха, Олександер Трембач.

МІСЦЕВІ ВІСТІ.

Від'їхав до старого краю 17 вересня Мих. Романик, основник сестричного братства св. Ольги, член УНС і бр. св. Михайла в Бруклині і чл. бр. св. Петра й Павла в Джерзі Ситі. Він був 18 років в Америці, походив з Галичини, але виїхав на Угорщину пробувати там кращого щастя. — Дня 6 вересня відбувся перед вечірцею іспит в парафіяльній школі в Ансонії. Уладженням попису зайнявся найбільше Гаврило Дзядик. Громадяни в Сиракюз, Н. Й. купили парцелі під будову церкви св. Иоана за $1,500 на розі вулиць Віліс Евеню й Томпкінс Ст. Приготовляється будова церкви, картина якої поміщена в газеті. Українці в Трауґер, Па., відкрили від 1 вересня англійську школу. У ній вчить одна американка. — З кінцем вересня приїхав зі старого краю о. Іван Велигорський, кол. парох в Іваню Золотім, к. Заліщик. Він обійме одну з місцевих парафій в Америці.

З НАРОДНОГО ЖИТТЯ.

У „Відозві до братів лемків повідомляється американських лемків, що в Новім Санчі, в Галичині, засновано Українську Бурсу і Лемківський Банк. Тепер американські лемки мають уже де посилати заощаджені гроші, а теж мають обов'язок складати жертви на втримання бурси. Жертви буде пересилати „Свобода“. — Звіт касовий за місяць серпень виявляє прибутки УНС на $2,961.60.

МОЛОКОМ ПРИВАБЛЮЮТЬ КОБРИ, ЩОБ ЇХ ВИНИЩИТИ

Місто Спрінґфілд, у стейті Монтана, мало клопіт з небезпечними гадюками-кобрами, які втекли були від продавця диких звірят, пана Матрера. Населення цього міста вбило вже кілька кобр, але це ще не всі. Поліція й пожежники зробили були велику облаву на ці кобри, але не могли їх віднайти. Тоді хтось їм порадив, щоб коров'ячим молоком приваблювали кобри та тоді їх вбивали. Ця порада показалася доброю, і вже вдалося вбити всі кобри.

Вступайте в члени УНСоюзу!

УПРАВА ПЛАСТОВОЇ ОСЕЛІ в Іст Четгем, Н. Й.

пошукує

УПРАВИТЕЛЯ ОСЕЛІ,

який попровадить городове господарство та вміє виконувати столярські роботи. Платня згідно з умовою. До диспозиції мешкання і автомашина. Прохання враз з поданням жаданої винагороди пересилати до 15 жовтня 1953 р. на адресу:

OREST KLUFAS
165 East 4th Street,
New York, N. Y.

Під увагу Українським Видавництвам, Книгарням, Кооперативам і всім заінтересованим в Америці і Канаді.

ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ

РІЗДВЯНІ ЛИСТИ І ЛИСТІВКИ

арт. маляра

Миколи АНАСТАЗІЄВСЬКОГО

Новий наклад обнимає кромі даннього видання — дві нові репродукції оригінальних картин — в обрамуванні укр. вишивки. Ціна як в роках минулих. Лист з ковертою 10¢ — листівка без коверти 5¢. — Гуртові замовлення — відповідний рабат. Доставу поштову чи залізничу оплачує замовляючий. — Взори для гуртівників висилає:

M. ANASTASIEVSKY, M.A.

569 SO. SMITH AVE. Tel. RI 1722 ST. PAUL 7, MINN.

УВАГА! УВАГА!

„МОЛОДА ДУМКА“

ПРОДОВЖУЄ ПРАЦЮ ПІСЛЯ ВАКАЦІЙНОЇ ПЕРЕРВИ.

Перша Проба „Молодої Думки“

— відбудеться —

В ЧЕТВЕР, 8. ЖОВТНЯ Ц.Р.

о год. 7-ій ввечорі

в ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОМУ КЛЮБІ при 149 Second Avenue, New York City.

Тоді теж відбудеться прийом нових членів, що повинні прийти з родичами або принести письмову згоду родичів. Приявність членів „Молодої Думки“ обов'язкова.

Управа хору „ДУМКА“

„НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР“

друге видання

поправлене та написане — "up to date" — чистою українською мовою — описуючи всякі недуги в XX. відділах — вже друкується. Треба нам лише 1000 передплатників, щоби оплатити решту коштів видання. Отже шукаємо 1000 культурних людей. Хто пришле $5.00 — то не лише вишлемо йому преґарну та наукову книжку, але помістимо його ім'я на важній сторінці цеї книжки, як члена з 1000 культурних людей.

• ХТО З ВАС БУДЕ ПЕРШИЙ? •

Пишіть на адресу:

Dr. A. T. KIBZEY,

4651 Braden Avenue, Detroit 10, Mich.

ПРАЦЯ
Help Wanted—Male

МЕХАНІК
зі своїми знаряддями
Добра початкова платня.
PACKARD PENN MOTORS
25 Montrose Ave. Brooklyn, N.Y.

МОНТУВАЛЬНИКИ
НА 2 і 3 ЗМІНУ.
Спроможні монтувати й керувати багатошпіндлеві машини Cone-a-Matic й National Acme.
Чудова платня, різні вигоди, забезпечення, платні вакації, досконалі умовини праці.
ВИДАТКИ ЗА ПЕРЕЇЗД ЗВЕРТАЄТЬСЯ
Мусить бути громадянином USA
Писати або зголошуватись особисто:
TITEFLEX, INC.
„Одна з найкращих промислових фабрик в Спрінгфілд"
HENDEE ST.
SPRINGFIELD, MASS.
OR PHONE 9-5631

РОБІТНИКИ ЗАСУВІВ І ЗАКЛЕПОК
Потрібні чоловіки, що вміють працювати на машинах, які виробляють засуви й заклепки.
HARRIS STRUCTURAL STEEL CO.
New Market, N. J.
DUnellen 2-6070

ОПЕРЕЙТОРИ
млинарських машин. Монтувальники прецизійних частин. Добра платня. Постійна праця. 5½ денний тиждень праці — 47½ годин.
CAMERA FLEX CORP.
125 West 65th St. New York City

ПЕРШОКЛЯСНІ ВІДЛИВАРНИКИ
Працюється регулярно 50 годин в тижні з додатком овертаймів.
Потрібно також першоклясних оперейторів на Keller машину.
STANDARD TOOL CO.
75 Water Street
Leominster, Mass.

WELL DRILLERS
Також досвідчені помічники. Висока платня, стала праця
Телефонувати:
HUmboldt 2-6161
9:00 A.M. — 4:00 P.M.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ПРАЦЯ
Help Wanted—Male

Шукається
НІЧНИХ ПОРТЕРІВ
Зголошуватися на адресу:
15-25 WHITEHALL ST.
кімната 210
між 2 а 4 год. по пол.
близько So. Ferry
New York, N. Y.

ЧОЛОВІКИ
досвідчені відливачі або ті, що хочуть ними бути. Праця на торговому складі і пакуванні, ручне зшивання і викінчування. Нагода стати заавансованими добрими робітниками. Постійна праця. Багато безплатних винагороджень, Блакитний Хрест і Захист: частинна платня лікарям; ліберальна винагорода за дні недуги, не відтягається на соціяльне забезпечення ані на безробіття, групове забезпечення і т.п.
Голоситься Personnel Dept.
BOONTON MOLDING CO.
326 Myrtle Avenue, Boonton, N. J.

ПРАЦІВНИКИ У ДЕРЕВІ
з досвідом виробу кухонних шафок. Полірувальники. Машиністи. Столярі. Прекрасні умовини праці. Добра платня.
WHITESTONE WOOD PRODUCTS INC.
245 Crooks Ave., Paterson, N. J.

МАШИНІСТИ
— витискувачі взорів на шкірі
Першоклясні машиністи — витискувачі взорів на палітурках і шкірі — можуть забезпечити свою майбутність у фабриці, що добре розвивається.
UNIVERSAL TOOL & MFG. CO.
115 Springfield Avenue
Springfield, N. J. MI 6-4193

ЛИВАРНИКИ
до варстатів і до підлоги.
Досвідчені механіки.
ALBE FOUNDRY CO.
Hazlet, New Jersey
Neyport 7-0323 або веч. Ma 4-1624

ПОТРІБНО БУЧЕРІВ
висока платня, медичне забезпечення, доброчинний фонд, платні вакації. Стала праця.
JERSEY PACKING CO.
136 Orange St., Newark, N. J.

ТОКАРІ З ЗАГАЛЬНОЮ ПРАКТИКОЮ
Добрі умовини праці.
Всі вигоди.
ACME TOOL & MACHINE
580 Davis Avenue
Kearny, N. J.

ПРАЦЯ
Help Wanted—Male

ПОРТЕРИ
Денна і нічна праця.
Стала праця. Добра заплата.
HOWARD JOHNSON
Sunrise H'way and Scranton Ave. Lynbrook, L. I.

ПРАЦЯ
Help Wanted—Female

ДІВЧАТА
до продажі в пекарні
Стала праця — добра заплата.
Телефонувати:
HEnderson 4-4061

БУФЕТНИЦІ та ПРИБИРАЛЬНИЦІ
Тиждень 5½ днів. Повне харч., з мешканням або для приходячих. Звертатись:
ST. JOSEPH'S HOSPITAL
127 South Broadway, Yonkers, YO 5-6700

ОПЕРЕЙТОРКИ
досвідчені до шиття на поодиноких машинах. Праця при комплетах негліжів. Добра заплата, стала праця 35 годин в тижні.
DORIAN MACKSOUD CORP.
1 East 33rd St., New York City
(12th Floor)

НА ПРОДАЖ

НА ПРОДАЖ
DeSoto з 1950
в дуже доброму стані як нове з повним вирядом.
MET. AUTO SCHOOL
155 Second Ave, New York City
GR. 7-8951 10 A.M. to 7 P.M.

БІЗНЕСОВІ НАГОДИ
Business Opportunity

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРНЯ, долина міста (down town) схід, в Нью Йорку. Торгує тижн. $1,000. Рент $50.00 місячно. Залишений товар вартості понад $3,000. Ціла ціна $5,000. Голоситися до:
WILLIAM CHUPA
33 St. Mark's Pl., New York, N.Y.
Tel.: ORegon 4-5340

КРАМНИЦЯ ЗІ ЗБРОЄЮ. ВИРЯД ДО ВИГОТОВЛЕННЯ ІНСТРУМЕНТІВ. Зброя й додатки. Поліційний виряд. Рибальські прилади.
Телефонувати: BE 3-5154
Писати до: S-22-B Room 830, 11 West 42nd St. New York City

Професійні оголошення

ОПТОМЕТРИСТ
DR. S. BIEN
Бадання очей, допасовання окулярів.
855 Grove St., pir. Marshall
Irvington, N. J. ESsex 2-8352

ВСЯЧИНА

ЗЛОВИВ ДИТИНУ, ЩО ПАДАЛА З ЧЕТВЕРТОГО ПОВЕРХУ

41-річний будівельний робітник майже чудом врятував життя 2-річній дитині, що впала з вікна чотириповерхового дому. Працюючи на будові мосту, що йде понад вулицею, на висоті 20 стіп, Луї Сарно побачив хлопчика, який, перелізши через підвіконня, придивлявся до вуличного руху. Робітник Луї Сарно, бачучи, що хлопчикові загрожує небезпека, закликав прохожих, щоб рятували дитину, коли вона падатиме на хідник, але його слів ніхто не почув у вуличному гаморі. Тоді він поспішно зліз з риштовання, перебіг вулицю і ледве встигнув розставити руки, щоб зловити малого Франсиса Ла Мадрида, що саме тоді падав униз. Сарно здоровий мужчина, за молодих літ захоплювався футболом, і йому вдалося зловити неушкоджену дитину в свої сильні руки. Мати Франсиса повела старшу дитину до школи, а він тим часом виліз з крісла на вікно, з якого і впав на вулицю. Хлопцеві нічого не сталося, як це виявив рентген в найближчому шпиталі, але його мати два рази зомліла, коли довідалася про випадок з своєю дитиною.

ЗВІДКИ ВЗЯЛАСЯ ТРИНАДЦЯТА ТРУНА?

У Фронсаку, в Франції, пан Дорно попросив цвинтарного сторожа, щоб він вийшов до його родинної гробниці і підготовив місце для нового мерця. Сторож нарахував у гробниці тринадцять трун, тоді як повинно було бути тільки дванадцять. Справу зголосили поліції, яка відкрила тринадцяту труну і в ній знайшла труп молодої дівчини в балевій сукні. Ніхто не може пояснити ,звідки взялася ця труна з трупом дівчини.

МАРГАРИТА ТРУМАН НЕ ВІДРІКАЄТЬСЯ ПОЛІТИКИ

Журналісти питалися доньки бувшого президента Маргариту Труман, чи це дійсно правда, що вона хоче кандидувати на члена Конгресу. Панна Труман не потвердила цієї вістки, але не заперечувала, що цікавиться політикою, і заявила, що буде брати участь в найближчій виборчій кампанії. Вона не може присвячувати багато часу політиці, бо має контракти на виступи в телевізії.

ЛЮКСЕМБУРЗЬКА КНЯЗІВНА НАДІЄТЬСЯ НАСЛІДНИКА

Люксембурзька к н я з і в н а Джозефіна Шарльотта, дружина наслідника престолу князя Жана, з яким одружилася в квітні цього року, надіється наслідника з початком найближчого року.

ГОДИННИК, ЩО ВІДМІРЮЄ БІЛЬЙОНОВІ ЧАСТИНИ СЕКУНДИ

Д-р Гарольд Тіхо з Каліфорнійського університету в Лос Анджелесі сконструював годинник, що може відзначати більйонові частини секунди. Цей годинник виготовлено для дослідження атомового проміння. Уявити, що це таке більйонова частина секунди, можна в такий спосіб: одна більйонова частина секунди відноситься так до цілої секунди, як одна секунда до ста років.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЮНГСТАВН, О. — Вр. св. І. Хрестителя відд. 230 повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. жовтня, в своїй залі, 914 Френклін Евеню, о год. 2:30 по полудні. Проситься всіх членів прибути на збори бо є важні справи до вирішення. На попередніх зборах ухвалено баль на місяць листопад, кожний член має заплатити вступний білет. — М. Мушинський, пр., Д. Войтович, кас.; І .Павловський, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Т-ва Укр. Нар. Дому відд. 316 відбудуться в четвер, 8. жовтня, у власнім домі при 831 Joseph Ave., о год. 8. вечорі. Проситься всіх членів прийти, бо є важні справи до вирішення. Рівнож Дирекційний Комітет здасть звіт з перебудови дому. Довгуючих членів проситься вирівняти свою залеглість. — Н. Магомет, предс.; В. Гнатків, кас.; В. Гавриляк, фін. секр. В. Гурянський, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Т-ва „Сокіл", відд. 336 відбудуться в неділю, 11. жовтня, о год. 1. по пол., в Укр. Нар. Домі. Проситься членів прибути на збори, вирівняти належні вкладки та купити хоч по одному квиткові на карт-парті. — Я. Дзядига, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. Петра і Павла, відд. 102 відбудуться в неділю, 11. жовтня зараз по другій Святій Службі Божій, в церковній залі 2280 W. 7th. — М. Дехан, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Збори Бр. св. І. Хрестителя, відд. 304 відбудуться в неділю, 11. жовтня, о год. 2. по пол. в парафіяльній залі, 158 Germain St. Проситься всіх членів прибути на збори. — Н. Гнатик, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Подається до відома, що місячні збори Т-ва ім. І. Франка, відд. 334 відбудуться в неділю, 11. жовтня, о год. 1. по пол., в залі У. Н. Дому, 2255 W. 14th St. Проситься про присутність всіх членів на цих зборах. — Н. Задерецький, предс.; Ст. Морозович, фін. секр.; Й. Марцінюк, рек. секр.

ТУРБУЄ ВАС ВАШЕ ВОЛОССЯ?

Якщо ви стурбовані тим, що ваше волосся занадто випадає або рветься на кінчиках через непридатну сухість, ви зрадієте, як довідаєтеся від людей що колись хворіли на випадання волосся на голові. Вони вратували себе від цієї недуги вживанням нового ліку, що зветься ТРАЙСАН (TRYSAN).

Доходять відомості, що ці 9 інші турботи з волоссям, як бувають від свербіжки, малого пишню тощо, припинилися завдяки правильному вживанню цього чудового ліку.

Не зволікайте, аж поки погірше стан вашого волосся, а зараз же вживайте ТРАЙСАНУ. Ми маємо його тепер в обмеженій кількості. Ви зможете дістати його за спеціяльну ціну, коли надішлете поштою повідомлення до TRYSAN Co., Box 226, Dept. 201, Peekskill, N. Y. Звідти вишлють вам дві трьохдорові пачки за $5, тобто із знижкою $1 від звичайної ціни. Коли посилати післяплатою (C.O.D), тоді додати ще поштову доставу.

Ім'я ____
Адреса ____
Місто ____ Стейт ____

REAL ESTATE

Lawrence, L. I., Nassau Co.
Власність над морем 60x100.
15 мінут до Брукліна, Н. Й.
Saint George 7-6097
O-I Rm. 830, 11 W. 42 St. N.Y.

ПРАЦЯ
REAL ESTATE

ДІМ В MILLBURN, N. J., принесе радість родині з дітьми, які зможуть бути на свіжому повітрі. Ціна $18,900. 6 кімнат. Тепла соняшна вітальня. Спальня. Кухня. Доїзд і гараж на 2 авта, storm windows, тощо (50x 200). Телефон:
South Orange 2-0542

NASSAU and SUFFOLK, HICKSVILLE
На продаж або довший винайм ПРОМИСЛОВИЙ БУДИНОК 10,668 квадратових стіп збудований із цегли і шлаку приблизно на 28,000 квадратових стіп площі. Огріваний газом, 4 вмивальні, 17 стіп заввишки. Два 10x12 ваганжні в'їзди. Недалеко до залізниці. Вічні прибудови дозволені. Теперішній мортгедж $40,000. Низькі податки. Надається на магазин або фабрику. Ціна $90,000. Телефонувати за інформаціями:
F. Loevi, GA 7-0561

WESTCHESTER CO., N. Y.
MT. KISCO. $29,500
4 спальні в колоніяльному будинку в прегарній околиці. Велика вітальня. Дві лазнички. Два гаражі на авта, пивниця під усім домом, мансард. Відокремлене положення, вигідне для комунікації, школа і крамниці. Без посередників. Питайте: Mrs. Bostelmann, від понеділка до п'ятниці від 9-4. Телеф. PLaza 3-1771, або пишіть: S-29, Rm. 830, 11 W. 42 St., NYC.

34-51 — 9th Street, Astoria, L. I. 12-родинний дім. Вільне мешкання з 4 кімнат. Модерний дім. Дохід $6,670. Надається до всього. $10,000 готівки необхідно. Звертатись: Sandberg, 650 — 9th Ave, N.Y.C. Tел. CI. 6-6582

Babylon, L. I. $22,900. 120 Little East Neck. — Ділянка 100x125 Камінний з дерев'яними дранками дім, 4 спальні, 9 стінних шаф, 2 комплетні лазнички, — з них одна викладена склом. Площа вітальні - їдальні 13x27, комінок. Огрівання в підвалі оливою. Допоміжний покій. Веранда з жалюзями. Гараж на 2 авта. Дерева. Господар до услуг цього вікенду. В інший час домовитись телефоном:
HEmpstead 2-0003

BETHPAGE, L. I.
За $11,000 чудовий дім — властитель переїжджає. 7 кімнат. Ділянка 80x80. Огорожа. Доїзд. Веранда. Забезпечені вікна. Мортгедж $7,700, $72 місячно. Біля школи, залізничної станції і крамниць. Тел. LE. 9-7193.

FLUSHING
1-фамілійний білими дранками обкладений дім, стоїть окремо. Складається з 8 кімнат: 5 спалень, вітальні, їдальні, кухні, комори, лазнички й окремої вмивальні. Осклена веранда, мансард, двоавтовий гараж. Шопа на огородницькі приладдя, гаряча площа, огрівання оливою, мідяні рури, близько підземки на вул. Main. Ціна з меблями $17,500, без меблів $16,500.
FL. 3-6946

MANHASSET, L. I. $25,000
З приводу виїзду власник змушений продати привабливий дім. 3 спальні, 2½ лазнички, обладнаний підвал, подвійний гараж. Дім в долішному Manhasset. Ідеальне положення, слідна вулиця, пішки до трьох шкіл, церков, залізничної станції. Без посередників. Manhasset 7-1365.

MASPETH $13,990
БУДИНОК ЗІ СТРАТОЮ
продажі, новий солідний мурований дім, 6 кімнат, лазничка викладана кахлями, осібна умивальні, оливне огрівання, Welbilt газові проводи, рефріджерейтор, венецькі заслони на вікна.
58th DRIVE, W. of Flushing Ave. Days RE. 9-0535 Eves. HE. 1-6187

МИ ЩЕ МАЄМО ОБМЕЖЕНИЙ ЗАПАС ПЛАТІВОК
„НАТАЛКИ ПОЛТАВКИ"
Щоб уникнути розчарування, замовляйте негайно!
ПОВНА ОПЕРА
17 нерозбивальних платівок в чудовому шкіряному альбомі, наспівана визначними силами Київської Опери.
STINSON records
СПЕЦІЯЛЬНО $15.00
Альбом можна замовити у Вашій місцевій музичній крамниці, або написати до нас (залучивши до замовлення чек або моні ордер).
Постачання по всіх країнах. Домагайтеся повного Каталога українських і російських плит СТІНСОНА в найближчій крамниці, або пишіть за ним до:
Union Square Music, Inc.
27 UNION SQUARE WEST, NEW YORK 3, N. Y.

РОЗШУКИ

Омелян Гр. ОЛІЙНИК просить Дмитра ОЛІЙНИКА і Василя БИБИК з Галича — приїхати до Миннеаполіс і заопікуватись його майном. Omelan Hr. Olijnyk, 2612 Pillsbury — PL 2391 — Minneapolis, Minn.

MISCELLANEOUS

ЗБЛИЖАЄТЬСЯ ЗИМА
ALUMINUM STORE KING
повідомляє про дешеві алюмінійові вікна на зиму по $9.95.
Маємо також на складі автоматичні потрискладові вікна з долішньою і верхньою охороною.
ALUMINUM STORM KING CO.
337 76th St., North Bergen, N. J.
UN. 7-9112 Days.
Eves. Sun: UN. 7-6773

НА ПРОДАЖ
MISCL. — FOR SALE

На продаж
БАР-ГРІЛ І РЕАЛЬНІСТЬ
в Джерзі Сіті.
Тижневий оборот 1,200, 80% з бару. Продається з або без реальностей, в які входить 8-кімнатний дім та 3 площі (лоти). За інформаціями звертатися:
DUCH
316 E. 84th St., New York, N. Y.
Tel.: RE 4-7661

СИВЕ ВОЛОССЯ ЩЕЗАЄ
БЕЗ ФАРБУВАННЯ
Чудовий препарат можна тепер дістати, щоб повернути сиве волосся до природної темної краски, наче магічним способом. Коли уживати його кожного дня на короткий час, ви поступово і чудесно переміните сивий вигляд на природний колір. Тямте: темне волосся дає вигляд молодости.
Якщо ви хочете випробувати цей дивочний препарат без ризику, то випишіть оцей вирізок до TRYSAN CO., Dept. 67, Peekskill, N. Y. Звідти вишлють вам 2 пінтові-дорлові вартости пляшки за $4 й додатком Федерального податку в 80 цнт. Це знижка в $1.20 на правильній ціні. Якщо, після ужиття згідно з вказівками, ви не будете задоволені з вислідків праці, вам звернуть повну грошеву заплату.
Ім'я ____
Адреса ____
Місто ____ Стейт ____

МУЖЧИНИ, ЖІНКИ
Якщо ви не вдоволені тим, що не маєте вітаміну вітаминами, які вам дає ПРИРОДА, тому що вам їх замало або не до вподоби, з недостачі належних вітамінів, в природній дієті, то прочитайте оце.
Вас повинні спеціяльно цікавити вістки від тих, що мали найбільші добродійства з уживання формули, званої як TRI-X. Це та формула, якої одна денна доза дає більше ніж мінімальне запотребування для дорослих деяких загально признаних вітамінів.
Якщо ви відчуваєте, що ви теж можете скористати з того складника, то ви будете раді довідатися, що ви можете дістати потрібну кількість, коли вишлете оцей вирізок до ORE-GON DRUG PRODUCTS, Dept. 3, Peekskill, N. Y. Звідти вишлють вам негайно пачку вартости $3.50 відворотною поштою. Не потребуєте посилати грошей з замовленням. Заплатите поштареві при доставі.
Ім'я ____
Адреса ____
Місцевість ____ Стейт ____

IВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща по цінi так низькій $150

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околиця
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

ОСТАННІ ВИПУСКИ
Українських Платівок
„СТІНСОН"
ДЛЯ ВАШОЇ МУЗИЧНОЇ РОЗВАГИ.
STINSON records

182 **Соловейко — вальс** інструментальна
Радехівська коломийка Вокальна з оркестрою нар. пісня
183 **Щаслива** Вокальна з оркестрою
Люлька-файка Вокальна з оркестрою жартівлива пісня
184 **Десять параґрафів** Жартівлива пісня
Повоєнна Львовянка Вокальна з оркестрою
185 **Фіксований чоловік** (Частъ І) Жартівлива пісня вокальна з оркестрою
Фіксований чоловік (Частъ ІІ) Жартівлива пісня
186 **Пісня про жовнїра** (Частъ І) Жартівлива пісня
Пісня про жовнїра (Частъ ІІ) Жартівлива пісня
187 **Ой, вип'ємо родино** Нар. жартівлива пісня вокальна з оркестрою
Бублички Нар. жартівлива пісня вокальна з оркестрою
188 **Жнива** Народня пісня вокальна з оркестрою
Бувай здорова Народня пісня вокальна з оркестрою
189 **Хто не хоче працювати**
Похорон жовнїра
190 **Старість не жарти** (Частъ І) Жартівлива пісня вокальна з оркестрою
Старість не жарти (Частъ ІІ) Народня пісня
191 **Прощаюсь дівчино з тобою** Народня пісня вокальна з оркестрою
Сумно мені сумно Народня пісня вокальна з оркестрою
192 **Ой в чистім полі Ірчик** Сольо: Джан Слободян
Сухая верба Сольо: Джан Слободян
193 **За горами за лісами** Народня пісня вокал. з оркестрою
Кажуть люди Народня пісня вокал. з оркестрою
194 **Соколи-соколи** Народня пісня вокал. з оркестрою
Ми гайдамаки Народня пісня вокал. з оркестрою
195 **Закладаюсь о 10 цнт.** Жартівлива пісня вокал. з оркестрою
Допитався Жартівлива пісня вокал. з оркестрою
196 **Толока** Жартівлива сценка розмова в супр. орк.
Зводини Жартівлива сценка розмова в супр. орк.

Багато платівок награно спеціяльно для СТІНСОНА.
Не ломляться при нормальнім вживанні.
Платівки „СТІНСОНА" продаються ПО 89 ЦТ.
Постачання по всіх країнах. Домагайтесь повного безплатного КАТАЛОГА українських і російських плит СТІНСОНА в найближчій крамниці, або пишіть за ним до:
UNION SQUARE MUSIC, Inc.
27 UNION SQUARE WEST, NEW YORK 3, N. Y.

Повідомляємо, що всі радіоапарати марки

SABA хвилево випродані.
НОВИЙ ТРАНСПОРТ ОДЕРЖИМО
15-го жовтня 1953 р.
Будемо мати в продажі 3 моделі короткохвилевих радіоапаратів
SABA, якими можна слухати европейські станції без зовнішньої антени.
Universal Watch Jewelry & Radio Co.
Властитель — Н. Ю. ПІКЕНС
201 EAST 14th STREET, NEW YORK 3, N. Y.
GRamercy 3-2420

Українські книжки для школи й дому:

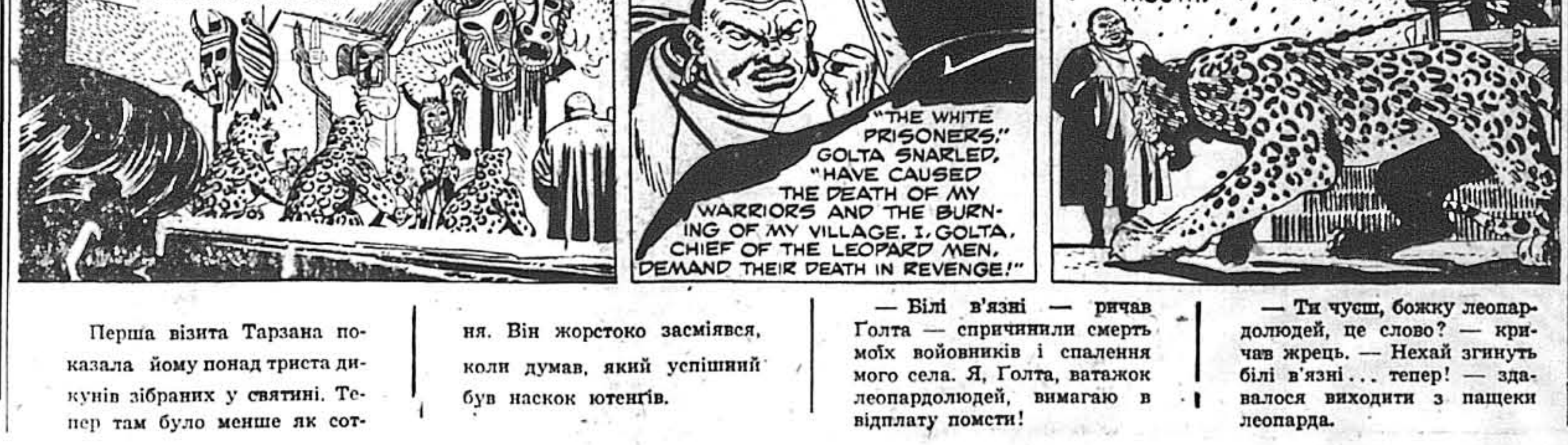
Нова Початкова Читанка І. Шкляник	$1.25
Мово Рідна, Буквар і Читанка І. Корицького	2.00
Буквар, Матвійчука	.85
Читанка ІІ: Матвійчука	.90

НАЙБІЛЬШИЙ ЗБІРНИК УКРАЇНСЬКИХ КАЗОК. Ілюстрації різних артистів.
Оформлення і обкладинка Ярослави Сурмач 2.00
Мойсей, І. Франка, Панські Жарти І. Франка і Енеїда, І. Котляревського, всі три книжки за 1.00

В кожній українській хаті повинен буди Буквар-Читанка МОВО РІДНА. Діти люблять слухати, як батьки їм з тої книжки читають. Чітке письмо, цікаві ілюстрації, добрий папір. Книжка для Школи й Дому. — Пишіть:
SURMA, 11 East 7th Street, New York 3, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 3161. Домагання смерти

Перша візита Тарзана показала йому понад триста дикунів зібраних у святині. Тепер там було менше як сотня. Він жорстоко засміявся, коли думав, який успішний був наскок ютенгів.

— Білі в'язні — ричав Голта — спричинили смерть моїх вовйовників і спалення мого села. Я, Голта, ватажок леопардолюдей, вимагаю в відплату помсти!

— Ти чуєш, божку леопардолюдей, це слово? — кричав жрець. — Нехай згинуть білі в'язні ... тепер! — здавалося виходити з пащеки леопарда.